

15. ขุดรางหลอด ในฤดูฝน รางหลอดจะตื้นเขิน จึงต้องใช้พลั่วไม้และพลั่วเหล็ก ขุดร่องรางหลอด และใช้ดินที่ขุดขึ้นมาเพื่อเสริมทำคันนาให้สูงขึ้นจึงสูบน้ำเข้านา
16. ปรับพื้นนา(อันปลง) ให้รตกลิ้งๆ เพื่อปรับพื้นนาอันปลงให้เรียบ
17. เก็บน้ำไว้ที่นาอันตาก 10-15 วัน จากนั้นจึงระบายน้ำจากนาอันตาก ไปนาอันอันเชื้อ
18. นาอันเชื้อ ระบายน้ำจากนาอันเชื้อ ที่วัดค่าความเค็มได้ประมาณ 20-25 ดักรี เพื่อจะเตรียม ระบายน้ำเข้านาอันปลง
19. ปรับพื้นนาอันปลงให้เรียบ เพื่อระบายน้ำจากนาอันเชื้อเข้ามาสู่นาอันปลง
20. การเกิดดอกเกลือ เมื่อความเค็มของน้ำ ในนาเกลืออันปลงมีความเข้มข้นที่ 24 ดักรี ขึ้นไป จะ เห็นผ้าสีขาวลอยขึ้นมาที่ผิวน้ำและลอยมาเกาะที่ขอบคันนาเกลือ ความกระและลมที่พัด

21. **ช้อนดอกเกลือ** ปริมาณดอกเกลือลอยที่ผิวน้ำจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของแสงแดด และกระแสนลมส่วนใหญ่ชาวนาเกลือจะนิยมช้อนดอกเกลือหลังจากเที่ยงวันไปแล้ว โดยใช้ชะวกช้อนใส่ บั้งก็หรือหลัว ให้สะเด็ดน้ำ

22. **ระบายน้ำจากนาอันเขือไปนาอันปลง** ระบายน้ำจากนาอันเขือเข้าสู่นาอันปลงทิ้งไว้ ประมาณ 5 วัน จะเกิดเป็นผลึกเกลือ

23. **ผลึกเกลือ** ระหว่างที่ช้อนดอกเกลือ หลังเที่ยงไปแล้ว จะเริ่มเห็นเกล็ดตกผลึกในพื้นนา

24. **ผลึกเกลือ** จะปล่อยให้ตกผลึกเกลือในนาอันปลง นาน 8-10 วัน

25. **ลือผลึกเกลือ**

26. **หลังจากเกิดผลึกเกลือ** นาน 8-10 วัน ชาวนาเกลือจะลือผลึกเกลือ โดยใช้กะทาลือ กระทุ้งผลึกเกลือให้แตกออกจากกัน เป็นเม็ดเล็กๆ

27. ชักเม็ดเกลือเป็นแถว หลังจากกระทุ้งผลึกเกลือให้แตกออกจากกัน จะใช้คทาชักแถว เพื่อชักเกลือเป็นแถวๆ
28. จัดเกลือเป็นลูก/กอง ใช้คทาข่มตัดแถวเกลือให้เป็นลูก/กอง
29. ข่มลูกกองเกลือให้เรียบ ใช้คทาข่มลูก/กองเกลือให้เรียบ
30. ระบายน้ำออกจากนาอันปลง หลังจากข่มกองเกลือให้เรียบแล้ว จะมีน้ำค้างอยู่ในนาจึงระบายน้ำลงรางตลอด
31. ใช้ระหัดวิดน้ำจากรางตลอดไปนาอันเชื้อ ใช้ระหัดวิดน้ำจากรางตลอดไปนาอันเชื้อที่แห้งสนิท

32. โถยเกลือ ใช้คทาข่มโถยเกลือจากกองเข้าบั้งก็
33. หาบเกลือ ขาวนาหาบบั้งก็เกลือ
34. ยั่งเกลือ ขาวนาหาบเกลือเข้ายั่งเพื่อเก็บไว้ขายปลายปี
35. โคนเกลือ ขาวนาเกลือในรายที่ไม่มียั่ง จะเทเกลือกองบนโคก เพื่อรอจำหน่าย

ผลผลิตจากการทำนาเกลือ

ในการศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากซีเมนต์นาเกลือที่ตำบลบางแก้ว อำเภอบางปะอิน จังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2545 ได้เรียนรู้ความเป็นมาของการทำนาเกลือ ขั้นตอนวิธีการทำนาเกลือ และ ได้รู้ว่าผลผลิตจากการทำนาเกลือ มิใช่ได้เฉพาะเกลืออย่างที่ทุกคนคิดและเข้าใจ หากแต่ในการทำนาเกลือได้มากกว่าเกลือ เพราะได้เรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมพิธีกรรมต่างๆ ของการทำนาเกลือ การใช้พลังงานธรรมชาติ วัฒนธรรมในการลงแขกเกลือ และขนเกลือเข้ายั่งเกลือ ผลผลิตเกลือที่ได้จากการทำนาเกลือ เราจะเรียนรู้พร้อมกับการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

เกสรเกลือ หรือชาวบ้านเรียกว่า "ดอกเกลือ" เกสรเกลือหรือดอกเกลือจะเกิดขึ้นในนาอันปลง ขณะที่น้ำเค็มในนาเกลือเริ่มเค็มจัด ความเค็ม 20-25 ดีกรี โดยเกสรเกลือหรือดอกเกลือจะเป็นผงเกลือเล็กๆ ลอยอยู่บนผิวน้ำในนาเกลือ ลักษณะคล้ายเกลือป่น ขาวนาเกลือจะใช้จะวก ตักเกสรเกลือที่ลอยอยู่บนผิวน้ำในนาเกลือใส่เซ่งหรือตะกั่วเก็บไว้ทุกวันๆ ละ 4-5 เซ่ง ประมาณวันละ 100-200 กิโลกรัม

ประโยชน์ของเกสรเกลือหรือดอกเกลือ เมื่อเกสรเกลือเสด็จน้ำแห้งดีแล้ว ประมาณ 1-2 เดือน ก็สามารถนำมาใช้ปรุงอาหารรับประทานได้ สมัยก่อนมีคนใช้ละลายน้ำอาบ เพื่อรักษาผิวหนังดี และเป็นเกลือที่มีไอโอดีน และเป็นเกลือที่สะอาดการเก็บรักษาส่งจากเกลือแห้งสนิทแล้ว ขาวนาเกลือจะนำใส่กระสอบป่านพลาสติกเก็บไว้ และแบ่งขายเป็นถุงขนาด 1 กิโลกรัม

เม็ดเกลือ คือ เกลือที่ได้จากการตกผลึกของน้ำเค็มจัด ความเค็มประมาณ 20-25 ดีกรี และมีแสงแดดจัดพอประมาณในนาเกลืออันปลง ขาวนาเกลือก็จะลือเกลือที่ได้ ชนเข้าเก็บในยุ้งเกลือไว้รอจำหน่ายต่อไป และเม็ดเกลือจะได้น้อยในแต่ครั้งก็แล้วแต่ จะตากเกลือไว้กี่วัน ถ้าหลายวันก็จะได้เกลือเพิ่มมากขึ้นในนาเกลือ นั้นทำให้ขาวนาเกลือมีรายได้มากตามไปด้วย เกลือเม็ดขาวนาเกลือจะขายเป็นเกียนๆ ละ 1,500 กิโลกรัม สำหรับราคาแล้วแต่ บางทีก็แพงถึงเกียนละ 6,000 บาท บางทีก็ถูกมากเหลือเกียนละ 2,000 บาท ก็เคยมี

ประโยชน์ของเม็ดเกลือ เกลือแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. เกลือขาว จะเป็นเกลือที่มีคุณภาพดี ขาวนาเกลือเรียกว่า เกลือคัด เกลือชนิดนี้จะไม่มิดินหรือตะกอน โดยเม็ดเกลือจะใหญ่และมีราคาแพง ส่วนใหญ่จะขายเพื่อใช้ในการบริโภค
2. เกลือกลาง เป็นเกลือที่มีคุณภาพต่ำลงมา สีคล้ำเล็กน้อย จะมีดินหรือตะกอนปนอยู่บ้าง เม็ดเกลือจะเล็กกว่าเกลือคัด เกลือชนิดนี้จะขายเพื่อใช้ในการล้างผัก ดอกปลา ราคาถูกกว่าเกลือคัด
3. เกลือดำ คือเกลือที่เป็นเศษเกลือ หรือเกลือก้นกอง เม็ดเกลือจะเล็กและมีตะกอนปนอยู่มาก เกลือชนิดนี้จะใช้ในการเติมบ่อกุ้ง เลี้ยงปลา และปรับสภาพดินในสวนผลไม้

ลักษณะของเม็ดเกลือ จะแบ่งออกเป็น 2 เพศ คือ

เกลือตัวผู้ คือ เม็ดเกลือที่มีรูปร่างลักษณะเป็นเม็ดยาวแหลม ขาวนาเกลือมีการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ ใช้ผสมยาตราไก่กวาดคอเด็กแก้ทราง และถ้านำไปผสมน้ำมะนาวก็จะแก้ไอได้ดี หรือใช้อุดฟันแก้ปวดฟันก็ได้

เกลือตัวเมีย คือ เม็ดเกลือที่มีรูปร่างลักษณะแบนเป็นเหลี่ยม ประโยชน์ของเกลือตัวเมีย จะใช้ใส่สารพัดประโยชน์ ใช้บริโภค ใช้ดองผัก ดอกปลา ทำน้ำปลา ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ

ลักษณะของเกลือกที่ตีและนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีข้อสังเกตอย่างไร

การนำเกลือกไปคองผักหรือบรีโคด เกลือกจะต้องเป็นเกลือกค่างปี หรือเกลือกที่ปล่อยให้เสด็จน้ำแล้ว ซึ่งเก็บไว้ในถังเกลือกอย่างน้อย 6 เดือนหลังจากขนจากนาเกลือก ถ้านำเกลือกที่ยังไม่แห้ง หรือยังอบน้ำ เกลือกอยู่ เกลือกยังเก็บไม่ครบ 6 เดือน ถ้านำไปคองผักจะมีรสขม และผักอาจเน่าเสียได้ หรือปลาก็จะเน่าเช่นกัน

ข้อสังเกตในการดูเกลือก การดูว่าเกลือนั้นเป็นเกลือกเก่าหรือเกลือกใหม่ มีวิธีสังเกตที่ดูใส่เกลือก ถ้าก้นถุงมีน้ำเปียกๆ อยู่ หรือถ้าเราใช้มือหยิบเม็ดเกลือกมากำไ่มือ แล้วรู้สึกว่ามีขี้หรือเปียก แสดงว่าเกลือนั้นยังใหม่อยู่ อีกวิธีในการสังเกตดูเกลือกเก่าหรือใหม่ ให้ดูที่รอบๆ กองเกลือกถ้ามีน้ำซึมออกมาแสดงว่าเกลือกยังใหม่อยู่เช่นกัน

ติเกลือก คือ เกลือกที่มีรสเค็มจัดจนรุม เกลือกชนิดนี้เกิดจากน้ำเกลือกที่มีความเค็มเกินกว่า 26 ดิกรี ขึ้นไป และมีแสงแดดจัดก็จะทำให้เกิดติเกลือก ชาวนาเกลือกจะไม่ชอบเพราะเกลือกจะหนัก และเกลือกจะไม่ตกผลึก เม็ดเกลือกแกรน และเม็ดเกลือกเล็ก รูปร่างลักษณะของติเกลือก คือ เม็ดเกลือกแหลมเหมือนเข็ม และจะทิ่มแทงชาวนาเกลือก ทำให้ผลเกิดเป็นตาปลาได้

น้ำเค็มในนาเกลือก ปัจจุบันก็คือผลผลิตชนิดหนึ่งของชาวนาเกลือก ทั้งนี้เกิดมาจากสถานการณ์การเลี้ยงกุ้งในเขตน้ำจืด มีการซื้อขายน้ำเค็มจากนาเกลือก โดยซื้อขายกันเป็นดิกรี ๆ ละ 50-120 บาท ตามระยะทางและภาวะขาดแคลนนํ้าเค็ม เพื่อนำไปเติมในบ่อเลี้ยงกุ้งในเขตน้ำจืด และใช้ในฟาร์มเพาะเลี้ยงพันธุ์กุ้งก้ามกราม ในแถบจังหวัดสุพรรณบุรี และนครปฐม ทำให้น้ำเค็มเป็นอีกหนึ่งผลผลิตที่ทำรายได้ให้แก่ชาวนาเกลือก

เกลือกจืด คือ ผลผลิตที่ได้จากขั้นตอนสุดท้ายของการทำนาเกลือกในแต่ละปี เกลือกจืดจากนาอันเช็ ความเค็มของน้ำประมาณ 25 ดิกรี โดยในหนึ่งปีจะทำได้ 1 ครั้ง เกลือกจืดจะเกิดได้หลังจากที่ชาวนาเกลือกจะเลิกทำนาเกลือกในช่วงที่เริ่มเข้าฤดูฝน ทำนาเกลือกไม่ได้แล้ว จะมีตะกอนเกลือกค่างอยู่ในอันนาเกลือก และผสมกับน้ำฝนชะล้างความเค็ม ทำให้เกลือกเป็นเม็ดเกลือกจืด เม็ดเล็กๆ เป็นเหลี่ยมโลๆ คล้ายทรายสีน้ำตาลขุ่นๆ

ประโยชน์ของเกลือกจืด

1. ใช้ทำหมักแป้งดินสอพอง
2. ใช้ทำช็อกเขียนกระดานดำ
3. ใช้ทำส่วนผสมของยาสีพื้น
4. ใช้ทำปูนปลาสเตอร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(1) สรุปผลการวิจัย

สรุปวัตถุประสงค์ และขอบเขตการศึกษา จากสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนตำบลบางแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ได้มีการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาศักยภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน ปรากฏว่าในการจัดเวทีชาวบ้านของหมู่ที่ 6 ตำบลบางแก้วซึ่งผู้วิจัยได้ร่วมจัดเวทีชาวบ้านด้วย มีปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอยู่หลายปัญหา ได้แก่

- ปัญหาชายทะเลพังลงทะเลไปกว่า 40 เมตร และกำลังจะถึงบ้านเรือนของชาวบ้านแล้ว
- ปัญหาความยากจนของคนอาชีพประมงชายฝั่ง เพราะทะเลเริ่มมีความอุดมสมบูรณ์ลดน้อยลง กุ้ง หอย ปู ปลาหาได้ยากขึ้น รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายที่ต้องออกไปทะเล
- ปัญหาการทำนาเกลือบางรายขาดทุน โดยเฉพาะที่เป็นนาเช่า เพราะภัยธรรมชาติ บางปีไม่คุ้มค่าเช่าเพราะมีฝนมาก ฝนตกในช่วงฤดูแล้ง
- ปัญหาการกำจัดขยะเตาเกลือ ทำให้ต้องเสียแรงงานและต้นทุนในการขุดทิ้งไม่ได้ใช้ประโยชน์ และเปลืองพื้นที่กองขยะ
- ปัญหาการสร้างบ้านในเขตคลองสาธารณะของชาวบ้านกีดขวางทางน้ำ
- และปัญหาอื่น ๆ อีกหลายปัญหา

จากปัญหาดังกล่าวที่ผู้วิจัยจึงได้ร่วมกับผู้นำชุมชน ได้แก่ อบต. ประจำหมู่บ้าน และประธานที่มีอาชีพทำนาเกลือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มเยาวชนเกษตรกรบางแก้ว มาจัดเวทีพูดคุยกันในการหาวิธีการในการแก้ปัญหาของชุมชน โดยครั้งแรกเราแก้ปัญหาเรื่องชายทะเลพังก่อน เราจึงเดินทางไปร่วมประชุมกับผู้ประสานงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ร้านอาหารลุงชั้นดีแล้วเสนอหัวข้อขอสนับสนุนงานวิจัย คือ ศึกษาการสร้างเขื่อนปูนป้องกันชายทะเลพัง โดยเสนอของบประมาณ 10 ล้านบาท สกว.แจ้งว่า สกว.จะสนับสนุนงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่น โดยใช้งบประมาณไม่เกิน 300,000 บาท คณะทำงานวิจัยจึงกลับมาจัดเวทีพูดคุยกันใหม่ โดยค้นหาปัญหาอื่นๆ ที่แก้ไขได้มาทำการศึกษาใหม่ โดยมีข้อสรุปจากเวที เราจะเสนองานวิจัยการค้นหาคูณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชีแตนนาเกลือ เราจึงเขียนโครงการวิจัยเสนอ สกว.ใหม่ จากนั้นได้มีการปรับปรุงแก้ไขอีกหลายครั้ง จึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาคูณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลื้อ เราได้กำหนดไว้ 4 ประเด็น คือ

1. เพื่อการศึกษาลักษณะการณปริมาณชี้แตนนาเกลื้อว่าแต่ละปีมีปริมาณชี้แตนนาเกลื้อมากน้อยเท่าใด ทำแล้วคุ้มกับการลงทุนในการศึกษาวิจัยหรือไม่
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณสมบัติต่างๆ ของชี้แตนนาเกลื้อมีคุณสมบัติทางกายภาพ และชีวภาพ เป็นอย่างไร และมีคุณค่าธาตุอาหารอะไรในชี้แตนนาเกลื้อ ตลอดจนค้นหาความเป็นพิษของชี้แตนนาเกลื้อเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
3. เพื่อการศึกษาการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลื้อ โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าคนในท้องถิ่นมีการนำชี้แตนนาเกลื้อไปใช้ประโยชน์อย่างไรบ้าง
4. เพื่อค้นหาและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลื้อจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในรูปแบบต่างๆ และเพื่อสร้างรายได้ของชุมชนต่อไป

สำหรับขอบเขตของการศึกษาคูณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลื้อ คณะทีมวิจัยได้กำหนดเอาเป็นพื้นที่ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย โดยในตำบลบางแก้วจะมีพื้นที่การทำนาเกลื้ออยู่ทั้งหมด 5 หมู่ ได้แก่ หมู่ 1,5,7,9 และ 10

กิจกรรมและวิธีการเก็บข้อมูลในการศึกษาคูณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลื้อมี 3 วิธี คือ

การจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อค้นหาความเป็นมาและสถานการณ์การทำนาเกลื้อและการใช้ประโยชน์จากผลผลิตนาเกลื้อ การเกิดชี้แตนนาเกลื้อ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูล การใช้แบบสอบถาม และการออกสัมภาษณ์ ประสพการณ์ในการทำนาเกลื้อและการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลื้อโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการค้นหาคุณสมบัติทางกายภาพ และชีวภาพ ของชี้แตนนาเกลื้อ เพื่อให้ทีมวิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้เรียนรู้ร่วมกัน และนำผลของการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง

การสัมภาษณ์ กิจกรรมนี้จะมีการสัมภาษณ์ผู้ทำนาเกลื้ออาวุโสที่มีประสบการณ์และเรื่องราวในอดีตในการทำนาเกลื้อให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ด้วย เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักที่มาของการทำนาเกลื้อ ซึ่งเป็นอาชีพของตนเองได้ดี และสามารถค้นหาวิธีการเก่าๆ มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และพึ่งพาตนเองได้ ทำให้เด็กๆ เยาวชนรุ่นหลังมีประสบการณ์จากวิถีชีวิตนาเกลื้อในอดีต โดยรู้จักตัวตนของอาชีพนาเกลื้อมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำชี้แตนนาเกลื้อไปใช้ในรูปแบบต่าง ๆ หลากหลาย ทำให้เกิดองค์ความรู้มากมาย และเห็นประโยชน์ของ

ชี้टनाเกิดอย่างแท้จริง ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จากประสบการณ์ต่างๆ ของผู้ที่ได้นำชี้टनाเกิดไปใช้ประโยชน์แล้ว

การสอบถาม ตามแบบสอบถาม กิจกรรมนี้ใช้เวทีชาวบ้านออกแบบสอบถามร่วมกัน แต่ก่อนจะออกไปสอบถามชาวบ้านเกล็ดมีการทำความเข้าใจคณะทำงานซึ่งได้แก่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร ให้เข้าใจวิธีการสอบถาม เพราะชาวบ้านเกล็ดจะติดกับแบบสอบถามก็จะนำข้อมูลไปหักภาษี ซึ่งเราทำความเข้าใจว่า จะถามเพื่อนำไปประกอบผลการวิจัยเรื่องปัญหาของพี่น้องชาวบ้านเกล็ด เพื่อช่วยแก้ไข ปัญหาให้มีการเพิ่มมูลค่า และสร้างรายได้ในการทำนาเกล็ดให้มากขึ้น ซึ่งได้รับการตอบรับด้วยดี

สรุปผลและองค์ประกอบหลักๆ ตามผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ผ่านมา องค์ประกอบหลักๆ ในการใช้ในการดำเนินงานวิจัย ก็คือ

1. การใช้เวทีชาวบ้าน เป็นเวทีในการค้นหา

- ปัญหาต่างๆ ของชุมชน ได้แก่ ปัญหาการหาแรงงานในการกำจัดชี้टनाเกิด ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ปัญหาการเอาเปรียบของเจ้าของที่ให้เขานำนาเกล็ดไม่ค่อยเป็นธรรม เป็นต้น
- สิ่งดีๆ ในชุมชน ได้แก่ มีคนมีความรู้มีองค์ความรู้มีภูมิปัญญาวงบ้านที่มากมาย ในการพึ่งพาตนเอง มีการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์เกล็ดไปใช้ประโยชน์ต่างๆ มีวัฒนธรรมที่ดี เช่น การลงแขกหาเกล็ดเข้ายุ้ง มีวัฒนธรรมความเชื่อและสอนให้คนรู้จักบุญคุณของพระแม่ธรณี
- โอกาสดี ๆ ของชุมชนที่ได้รับหลังจากการวิจัยทำให้รู้จักองค์ความรู้ในการใช้ประโยชน์จากชี้टनाเกิดได้มากขึ้น ได้รู้จักคุณสมบัติที่สำคัญของชี้टनाเกิด ในการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถสร้างรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน ตลอดจนลดต้นทุนให้เกษตรกรทำสวนผลไม้ และลดการนำเข้าปุ๋ยเคมีได้อีกส่วนหนึ่งด้วย
- รู้จักจุดอ่อนของชุมชนและของตนเอง ได้แก่ การขาดการรวมกลุ่ม การต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ ใช้เงินจ้างอย่างเดียวไม่เห็นคุณค่าของตัวเองและของคนในชุมชนในการร่วมคิดร่วมทำ ซึ่งจะทำได้กว้างและทำได้มากได้เร็วขึ้น เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง และชุมชนมากขึ้นอีกด้วย

2. การนำตัวอย่างชี้टनाเกิดไปขอความอนุเคราะห์ในการวิเคราะห์คุณสมบัติของชี้टनाเกิด ทำให้ได้ประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์จากสถานศึกษาซึ่งมีเครื่องมืออยู่พร้อม แต่ยังไม่ใช้ประโยชน์ได้เฉพาะนักศึกษาเท่านั้นทำให้ชุมชนได้ร่วมใช้ประโยชน์บ้าง และทราบขั้นตอนในการขอความร่วมมือกับสถานศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งสนใจให้ความอนุเคราะห์แก่ชุมชนชาวบ้านด้วยดี ต้องขอ

ขอบคุณอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยศิลปากร จิตยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ไว้ ณ โอกาสนี้ ที่ช่วยทำการวิเคราะห์คุณสมบัติของซีเมนต์นาเกลื้อให้คณะที่วิจัยเราได้ทราบธาตุอาหารต่างๆ ในซีเมนต์นาเกลื้อ ทำให้เราเกิดปัญญาในการที่จะนำซีเมนต์นาเกลื้อไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมต่อไป

3. การออกแบบสอบถาม และออกสัมภาษณ์พี่น้องชาวนาเกลื้อ ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาความเป็นอยู่ของชาวนาเกลื้อ และความหวาดกลัวในการให้ข้อมูล และทำความเข้าใจกันได้ จึงได้รับการร่วมมืออย่างดีในการกรอกข้อมูล
4. การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยโดยรวมก็ใช้เวทีชาวบ้านเป็นเวทีพิจารณา และตอบข้อซักถามของชุมชนมาโดยตลอด ซึ่งคณะทำงานเกือบทุกท่านก็ร่วมเวทีช่วยกันอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้ผลการวิจัย ซึ่งนั่นคือ ทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน เข้าใจร่วมกัน และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์กับตัวเอง และครอบครัวได้อย่างภาคภูมิใจ วันนี้ซีเมนต์นาเกลื้อหายากขึ้นมีมากขึ้น ทำให้คนมีงานทำมีรายได้ ความเป็นอยู่เริ่มดีขึ้น มีช่องทางได้เงินจากผลของการทำนาเกลื้อในอีก 1 ช่องทางและจากผลของการวิจัยทำให้เห็นปัญหาและแนวทางพัฒนาผลผลิตอื่นๆ ของการทำนาเกลื้อ เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้มากขึ้นอีกหลายช่องทาง นอกจากจะใช้ประโยชน์จากซีเมนต์นาเกลื้อจากการวิจัยครั้งนี้แล้ว

สรุปบทเรียนสำคัญๆ พร้อมกันข้อมูล

บทเรียนที่ได้จากงานวิจัยศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากซีเมนต์นาเกลื้อ เราเริ่มจากปัญหาของชุมชนตำบลบางแก้ว มีปัญหาการกำจัดซีเมนต์นาเกลื้อ เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และซีเมนต์เหล่านั้นยังไม่มีนำไปใช้ประโยชน์ใดๆ อย่างจริงจัง และถ้าไม่กำจัดออกไปก็จะทำให้การทำนาเกลื้อมีปัญหา คือ ลานร่ายจะบังแสงแดดทำให้น้ำเค็มเป็นตะกอนเกลื้อขาว และเมื่อได้เกลื้อมากก็จะทำให้เกลื้อมีคุณภาพต่ำ ขายไม่ได้ราคาเพราะมีคราบสกปรกจากซีเมนต์นาเกลื้อบนเปลือก

จากการเก็บข้อมูล จากแบบสอบถามของชาวนาเกลื้อตำบลบางแก้วมีการทำนาเกลื้อทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1,6,7,9 และ หมู่ 10 มีชาวนาเกลื้อทั้งหมด 3,833 ไร่ ในแต่ละปีจะเกิดซีเมนต์นาเกลื้อเฉลี่ยไร่ละ 600 – 1,000 กิโล เพราะฉะนั้นแต่ละปีจะมีซีเมนต์นาเกลื้อประมาณ 2,000 ตัน ซึ่งนับว่ามากพอที่จะเกิดรายได้ในชุมชนตำบลบางแก้วปีละ 1,000 – 2,000 ล้านบาทต่อปีได้ในอนาคต

ซีเมนต์นาเกลื้อ เกิดมาจากลานร่ายตะไคร่น้ำ และจุลินทรีย์เล็กๆ ในอันนาเกลื้อ ในฤดูฝนขณะน้ำในนาเกลื้อจืดหรือกร่อย ครั้นถึงเดือน พฤศจิกายน ของทุกปีน้ำในอันนาเกลื้อจะแห้งสนิท จะเห็นแผ่นซีเมนต์นาเกลื้อแตกกระแหงอยู่เต็มอันนาเกลื้อ เป็นแผ่นบางๆ สีน้ำตาลหรือดำ ถ้านำไปแช่น้ำจะมีกลิ่นเหม็นคล้ายสุนัขตายซาก ชาวนาเกลื้อจึงเรียกว่าดินหนังหมา แต่คุณสมบัติทางชีวภาพชุ่มน้ำได้ดี ย่อยสลายแล้วทำให้เป็นดินร่วนซุย

ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางเคมีจากคณะวิทยาศาสตร์ ภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ พบว่ามีธาตุอาหาร P_2O_5 0.13% และมี K_2O 2.0%

จากการจัดเวทีชาวบ้านพูดคุยกัน และประสบการณ์การนำซีแสดนาเกลือไปใช้ประโยชน์ของหลายคนพบว่ามีการใช้ประโยชน์ คือ นำไปปลูกต้นไม้ ทำให้ต้นไม้เจริญงอกงามดี ให้ผลผลิตคุณภาพดี รสชาติหวานกรอบ น้ำหนักดีสีสวย และต้นไม้จะแข็งแรงดี ไม่ค่อยมีโรคแมลงรบกวนอีกด้วย และนำไปเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ นก, ไก่พื้นบ้าน และปลานิล ก็ได้ผลดีสำหรับไก่กับนก สำหรับปลาจะเป็นซีแสดสด ปลาจะกินมากกว่า

สำหรับแนวทางในการพัฒนาซีแสดนาเกลือไปใช้ประโยชน์ก็คงเป็นการนำซีแสดนาเกลือไปทำปุ๋ย เป็นส่วนประกอบของปุ๋ยหมัก ใช้กับพืชจะเหมาะสมกว่า แต่จะเหมาะสมกับพืชชนิดไหน ในอัตราเท่าใด และใสเมื่อไรถึงจะดี ก็คงต้องขอการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ให้ชุมชนมีโอกาสได้เรียนรู้พัฒนาการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับพืชอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สรุปวิธีการหาตัวชี้วัดความสำเร็จ พร้อมเหตุผลที่ใช้ลักษณะที่ใช้

จากผลของการศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากซีแสดนาเกลือ วิธีการหาตัวชี้วัดการวัดความร่วมมือในการจัดเวทีชาวบ้าน ชาวบ้านเริ่มให้ความสนใจเข้าร่วมเวทีกับทุกครั้งถ้าไม่ได้ออกทะเลหรือติดงานบุญต่างๆ เพราะชาวบ้านที่มาประชุมเห็นประโยชน์ และได้มีโอกาสเสนอความคิดของตนเองต่อที่ประชุมอย่างเต็มที่ เพราะเรามีกติกาต่อที่ประชุมว่าความคิดทุกความคิดมีค่า และให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตนเองร่วมกัน

ความเข้าใจในคุณสมบัติของซีแสดนาเกลือ เมื่อก่อนชาวบ้านเรียกดินหนึ่งหมา แต่ตอนนี้ชาวบ้านเริ่มแยกคุณสมบัติของซีแสดนาเกลือออกดังรูปที่เห็นภายนอก ลักษณะทางกายภาพ ว่าซีแสดนาเกลือคือดินที่ตกตะกอนเป็นแผ่นบางๆ ในนาเกลือ มีสีน้ำตาลหรือดำ ลักษณะทางชีวภาพ ของซีแสดนาเกลือ ถ้านำไปผสมกับสิ่งอื่นจะเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น ผสมน้ำจะมีกลิ่นเหม็นและอ่อนตัว ย่อยสลายได้ ลักษณะทางเคมี เป็นเรื่องของทางวิทยาศาสตร์จะใช้เครื่องมือค้นหาออกมาในรูปสารประกอบทางเคมี

ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น วัดจากประสบการณ์ และความเชื่อถือของคนในท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ที่เป็นจริง ในหลายอย่างที่เข้ามาแล้วและใช้ให้เกิดประโยชน์จริงของคนผู้นั้น วัดจากความรู้ทางในศรัทธาและผลที่ออกมาให้เห็นจริงได้ และศรัทธาว่าเชื่อถือมีเหตุมีผลในพฤติกรรมที่เห็นการเก็บข้อมูล ก็ให้ชาวชุมชนซึ่งเป็นญาติกันเองลงเก็บข้อมูลเอง บางครั้งก็เป็นข้อมูลของตัวเอง และข้อมูลที่ได้อีก คนที่เก็บข้อมูลและคนที่ให้ข้อมูลก็อยากรู้เอง จึงเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลก็ใช้กระบวนการวิเคราะห์โดยเวทีชาวบ้านซึ่งแต่ละคนก็จะมีพื้นฐานประสบการณ์ความเข้าใจในกระบวนการทำงานแตกต่างกันมาทุกคน แต่จะเกิดองค์ความรู้เพิ่มขึ้นก็คือ แต่ละคนจะเกิดองค์ความรู้เฉพาะเรื่องของตัวเอง และยืนยันได้เพราะลงมือทำมาจริง ๆ หลายคนก็หลายประสบการณ์ ทำให้เกิดองค์ความรู้มากขึ้นและเวทีก็ให้โอกาส ให้เกียรติ ให้กำลังใจ และให้อภัย แก่ทุกคนที่เข้าร่วมเวทีทุกครั้ง ฉะนั้นก็ไม่เกิดผลอะไรที่จะเอาข้อมูลเท็จมาเสนอต่อที่ประชุม เพราะทุกคนรู้เรื่องและมีประสบการณ์คล้าย ๆ กัน ความเป็นไปได้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลจึงนำไปปฏิบัติได้จริง

(2) การอภิปราย

2.1 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับอะไร การขับเคลื่อนทางสังคม งานวิจัยเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป ผู้ที่จะทำงานวิจัยย่อมไม่ใช่เรื่องของประชาชนคนธรรมดาเป็นแน่ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นนักวิชาการ หรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ แต่ประชาชนกลับต้องเป็นเครื่องมือของนักวิจัยเหล่านี้ในการแสวงหาผลประโยชน์ และสร้างปัญหาไว้กับประชาชนในบางครั้ง และชาวบ้านไม่มีโอกาสได้เรียนรู้กับเรื่องราวที่นักวิจัยเอาแบบสอบถามมาเก็บข้อมูลแล้วก็หายเงียบไปเลย พอรู้อีกทีนักวิจัยก็เป็น ผศ. เป็น ดร. ไปแล้ว แล้วผลการวิจัยก็ไม่เห็นเอามาเผยแพร่ให้ประชาชนที่ให้อะไรได้ทราบ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงท้องถิ่นชุมชน และความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้นได้เลย ตามองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาของตนเอง โดยใช้กระบวนการเวทีชาวบ้านหรืออะไรก็ได้ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมเรียนรู้ให้มากที่สุด แต่ในกระบวนการเขียนรายงานจะเริ่มถูกโคตเคี้ยว ภาวี่ความร่วมมือจากภายนอกต้องค้นหาเอาเอง และเกิดการลงมือทดลองดูกว่าจะทำสำเร็จก็เสียเวลาไปนานทีเดียว แต่ก็ถือเป็นประสบการณ์ร่วมกันของทีมวิจัย ครั้งต่อไปก็คงง่ายขึ้นกว่าเดิม

ความคาดหวัง ความต้องการของนักวิจัย ในการค้นหาทีมวิจัยบางครั้งเป็นเรื่องยาก เพราะบางคนก็สนใจ บางคนก็เพียงขอเป็นคณะวิจัยด้วยแต่ไม่ค่อยร่วมมือ การคัดเลือกทีมวิจัยจะพยายามเลือกคนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ เพราะรวมตัวกันง่าย และเรียกประชุมปรึกษาหารือได้พร้อมมากกว่า สำหรับภาวี่ความร่วมมือ ให้ความร่วมมือดีมาก หลายส่วนขอเข้ามาเรียนรู้ดูงาน

ความต้องการของนักวิจัย คือ อยากเห็นชุมชนได้ลุกขึ้นมาค้นหาเรียนรู้ปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง แต่งานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่ให้การสนับสนุนอยู่ในปัจจุบันนี้ นักวิจัยและผู้ร่วมงานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของชุมชน ได้มีกระบวนการเรียนรู้ทำความเข้าใจการกำหนดทิศทางในการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ก็กำหนดโดยคนในชุมชน มีการนำผลที่ได้จากองค์ความรู้ต่างๆ มาเรียนรู้และวิเคราะห์กันในเวทีชาวบ้านให้ทุกคนได้มีการเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดการตื่นตัวในผลการวิเคราะห์ องค์ความรู้ที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อวิถีชีวิตของของคนในชุมชนนั้น และชุมชนใกล้เคียงได้รับประโยชน์ร่วมกัน และก่อให้เกิดองค์ความรู้ องค์ความรู้จากหลายๆ ช่องทาง เพราะเกิดการสร้าง

กระบวนการคิด กระบวนการค้นคว้าให้ประชาชนได้คิดเป็นทำเป็นและเกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างจริงจัง ซึ่งนับว่าเป็นงานวิจัยที่ให้ผลคุ้มค่า และสามารถสร้างปัญญา ความเข้มแข็งสู่ชุมชนและท้องถิ่นได้ต่อไป

ความโดดเด่นและภาคีความร่วมมือถ้าเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่ผ่านมานับว่าเป็นความโดดเด่นในหลายๆ ด้าน ตั้งแต่ผู้ทำงานวิจัยก็โดดเด่นต้องคิดคนเดียว หรือคิดในคณะทีมวิจัยซึ่งก็ไม่กี่คน การวิเคราะห์ข้อมูลก็มองโน้มน้าวที่จะสร้างองค์ความรู้ได้น้อยกว่า การส่งแบบสอบถามบางครั้งก็ได้ข้อมูลไม่เป็นไปตามความจริง เพราะผู้ที่กรอกข้อมูลไม่ได้มีจิตใจในการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และบางครั้งก็ไม่เข้าใจแบบฟอร์มซึ่งผู้กรอกข้อมูลก็ถูกโดดเด่นด้วยเช่นกัน ข้อมูลที่ได้จึงผิดพลาด และผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเองก็ต้องผิดพลาด บางครั้งผลการวิจัยก็ไม่น่าเชื่อถือในการนำไปใช้ประโยชน์ แต่สำหรับงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นซึ่งถือเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของชุมชน และต้องสัมภาษณ์ชุมชนแบบตัวต่อตัว คนที่สัมภาษณ์ก็เป็นคนในชุมชน ฉะนั้นความเข้าใจในคำถามและการให้ข้อมูลย่อมเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากกว่า เมื่อข้อมูลเป็นข้อมูลจริง การวิเคราะห์ก็ร่วมกันวิเคราะห์ ทำให้ทุกคนมองได้หลายๆ ด้าน นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และก็ไม่ต้องโดดเด่นทั้งทางด้านความคิดและเกิดองค์ความรู้ที่น่าเชื่อถือมากกว่า และการทำงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นโดยเฉพาะการศึกษาคุณสมบัตและการใช้ประโยชน์จากชี้แตดนาเกลือถือเป็นงานวิจัยที่มีเครือข่ายคนทำนาเกลือมาร่วมเรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ สร้างรายได้เพิ่มศักยภาพการประกอบอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทำนาเกลือ และลูกจ้างทำนาเกลือให้มีความมั่งคั่งมากขึ้น และเครือข่ายเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์จากชี้แตดนาเกลือทำให้เกิดวัฒนธรรมการเอื้ออาทรกันในสังคม คือ เกษตรกรที่ทำสวนส้มโอมาขอซื้อชี้แตดนาเกลือโดยการเอาส้มโอมาแลกกับชานาเกลือ เป็นการแลกเปลี่ยนกันก็มี ทำให้เกิดเครือข่ายทางสังคมที่ดี

ความคาดหวัง ความต้องการของนักวิจัย ทีมวิจัย และภาคี

จากการศึกษาคุณสมบัตและการใช้ประโยชน์จากชี้แตดนาเกลือ ครั้งแรกทีมวิจัยก็คาดหวังว่าพวกเราอยากเห็นความพร้อมของชุมชนในการทำงานร่วมกัน และความจริงจังในการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่นขึ้นมาเป็นองค์ความรู้ของชุมชน และสร้างหลักสูตรท้องถิ่นในการเรียนรู้แก่คนในชุมชนและโรงเรียนในชุมชน ในการเรียนรู้คุณสมบัตและการแก้ปัญหาในการลดต้นทุนและประหยัดแรงงานในการเก็บชี้แตดนาเกลือไปด้วยพร้อมกัน

หลังจากที่ทีมวิจัยได้ร่วมกันทำงานวิจัยในหลายเวที และเห็นผลงานวิจัยออกมาในรูปของการแก้ปัญหาและเกิดประโยชน์ได้จริงทำให้ทีมวิจัยมีกำลังใจในการทำงาน และมีภาคีหลายภาคีมาร่วมเรียนรู้และทำงานวิจัยต่อยอด ได้แก่ อาจารย์นิษฐา จริยะวัฒน์ จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม ได้นำเอาชี้แตดนาเกลือไปทดลองกับการเพาะเห็ด นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนมาเรียนรู้นำชี้แตดนาเกลือไปวิเคราะห์หาคุณค่าอาหารเพิ่มเติม และจากการค้นหามีปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์จากชี้แตดนาเกลือทำให้เกิดองค์ความรู้และความรู้และช่องทางความรู้จากชี้แตดนาเกลือ

ไปใช้ประโยชน์มากมาย และจากผลการวิเคราะห์ธาตุอาหารในซีเมนต์นาเกลือ ก็ทำให้ทีมงานวิจัยของเราคิดว่า ซีเมนต์นาเกลือน่าจะเกิดประโยชน์ในการนำไปทำปุ๋ยชีวภาพมากกว่า จึงมีความต้องการจัดทำงานวิจัยต่อเรื่องการศึกษาผลตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยซีเมนต์นาเกลือกับผักผลไม้ที่ให้ผลตอบแทนดี ทั้งนี้เพื่อให้นักวิจัยได้เรียนรู้วิธีการนำซีเมนต์นาเกลือมาทำเป็นปุ๋ยชีวภาพ และการทำปุ๋ยซีเมนต์นาเกลือไปใช้กับผักผลไม้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม และเรียนรู้ตอบสนองต่อพืชผักผลไม้แต่ละชนิดต่อปุ๋ยซีเมนต์นาเกลือ เพื่อให้เกษตรกรได้ลดต้นทุนการในการใช้ปุ๋ยเคมี และพัฒนาคุณภาพผลผลิตการเกษตร และปรับสภาพดินให้เหมาะสมต่อการปลูกพืชอย่างยั่งยืนต่อไป จะทำให้เกิดการเข้าใจปัญหาและเกิดองค์ความรู้ในชุมชน และถ่ายทอดสู่ลูกหลานให้เห็นความสำคัญในการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเองก่อนก่อนการพึ่งพาภายนอก ซึ่งก็ไม่ว่ากระบวนการแก้ปัญหาของชุมชนหรือสร้างปัญหาให้ชุมชนกันแน่ และความสำเร็จของงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นก็ถือเป็นหลักฐานของท้องถิ่น นำมาใช้ประโยชน์ได้จริง แก้ไขปัญหาของชุมชนได้จริง เกิดความรักหวงแหนท้องถิ่นและอาชีพของตนเอง

2.2 การศึกษาวิจัยมีความเชื่อมโยงต่อยอด หรือมีความขัดแย้งกับแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัย งานเขียนที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไร

การศึกษาคูณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากซีเมนต์นาเกลือ นับว่าเป็นงานวิจัยที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์พัฒนาการเกษตรและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นงานวิจัยที่สามารถนำเอาวัสดุเหลือทิ้งจากชุมชนมาใช้ประโยชน์ พัฒนาคูณภาพดินในการทำการเกษตรให้มีอินทรีย์วัตถุ และดินมีความสมบูรณ์ทำผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพดีโดยลดการนำเข้าจากการใช้ปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศได้ และได้องค์ความรู้ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเรา ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเกิดประโยชน์คุ้มค่า ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่จะนำเอาวัสดุเหลือทิ้งในชุมชนมาจัดการเรียนรู้ และพัฒนานำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของคนในชุมชนนั้น และชุมชนเครือข่ายอีกหลายกิจกรรม ปัจจุบันปัญหาทางด้านต้นทุนการผลิตของเกษตรกรก็สูงมาก เพราะเกษตรกรต้องใช้ปุ๋ยเคมีแล้วทำให้เกษตรกรเสียองค์ความรู้เดิมตั้งแต่บรรพบุรุษมาในการพึ่งพาตนเองใช้วัสดุจากมูลสัตว์ และเศษพืชมาทำปุ๋ยหมักตามธรรมชาติ แต่กลับนำเอาเศษวัสดุเหล่านั้นไปเผาทำลายทิ้ง ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศอีกด้วย จากการศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากซีเมนต์นาเกลือ น่าจะเป็นแนวทางในเกิดกระบวนการเรียนรู้ค้นหาคุณสมบัติของวัสดุเหลือทิ้งอย่างอื่นๆ และการค้นหาการใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เป็นการแก้ปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อม เกิดการนำวัสดุเหลือทิ้งมาใช้ประโยชน์ ลดต้นทุนการนำเข้าปุ๋ยจากต่างประเทศ ให้คนไทยสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทุกชุมชนมีความ "เป็นไทย" อย่างแท้จริงต่อไป

การศึกษาคูณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากซีเมนต์นาเกลือถือว่าเป็นเรื่องใหม่ยังไม่มีใครทำการเขียนหรือศึกษาวิจัยไว้ก่อนเลย แต่หลังจากที่ทีมวิจัยลงมือศึกษาวิจัย กลับมีทีมอาจารย์จากสถาบันราชภัฏ และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมาเรียนรู้และทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาพิเศษต่อยอดอีก

2.3 ภาพรวมของประเด็นวิจัยและแนวคิดทฤษฎีในสายตาของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยหรือภาคีวิจัย

จากประเด็นการศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แคว้นนาเกลือ ทำให้คณะทีมวิจัยได้มีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมของชาวนาเกลือ ผู้ขั้นตอนการทำงานนาเกลือซึ่งก็ไม่ใช่่ง่ายเหมือนที่หลายคนคิด เพียงว่าการทำนาเกลือไม่เห็นต้องลงทุนอะไร ปุ๋ยก็ไม่ต้องใส่ น้ำก็ใช้น้ำทะเลไม่ต้องซื้อ เพียงเอาน้ำมาใส่ในนาเกลือรอจนน้ำเค็มจัดแล้วกลายเป็นเกลือก็นำเกลือไปขายได้เงินแล้ว แต่ปรากฏว่าการทำนาเกลือไม่ใช่่ง่ายอย่างที่หลายคนคิด มีขั้นตอนต่างๆ มีวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อ และมีการลงทุนมากมายกว่าจะได้เกลือออกมาเป็นเม็ดแล้วหอบเก็บได้ยังเกลือรอจำหน่ายได้ และจากปัญหาการกำจัดชี้แคว้นนาเกลือก็เป็นปัญหาหนึ่งที่ชาวนาเกลือต้องลงทุนจ้างแรงงานชุดออกทิ้ง โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ หลังจากทีทีมวิจัยร่วมกับองค์กรในชุมชนและชาวนาเกลือร่วมกันค้นหาวิธีการใช้ประโยชน์จากชี้แคว้นนาเกลือแล้วและนำไปทำการวิเคราะห์ค้นหาธาตุอาหาร ชาวนาเกลือได้เรียนรู้แล้วว่าชี้แคว้นนาเกลือมีคุณสมบัติที่น่าจะมาเป็นปุ๋ยสำหรับใช้กับพืชผักผลไม้ได้แล้ว ทำให้แนวคิดที่ได้สอดคล้องกับทฤษฎีของในหลวง ก็คือ “ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง” และการพึ่งพาตัวเอง เพราะชี้แคว้นนาเกลือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นวัสดุเหลือทิ้ง เมื่อนำมาทำเป็นปุ๋ยให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องซื้อปุ๋ยเคมีที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เป็นการช่วยลดการเสียดุลยทางเศรษฐกิจของประเทศได้อีกทางหนึ่ง

ภาคีความร่วมมือได้แก่ ชาวลวนผัก ลวนผลไม้ก็นำชี้แคว้นนาเกลือมาทำเป็นปุ๋ยกับพืชผักผลไม้ใช้ได้ผลดี และกลับมาซื้อชี้แคว้นนาเกลือเพื่อใช้พัฒนาคุณภาพผลผลิตของตนเองให้มีรสชาติหวานอร่อย เก็บไว้ได้นาน และยังช่วยทำให้โครงสร้างของดินในไร่สวนมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีภาคีความร่วมมือจากส่วนอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ก็มีการนำเอาชี้แคว้นนาเกลือไปวิจัยต่อยอดกับผลผลิตการเกษตรอื่นๆ อีก และในส่วนของกลุ่มภาคีกลุ่มเกษตรธรรมชาติและพลังงานยั่งยืนภาคตะวันตกจากกองทุนเพื่อสังคมที่เชื่อมโยงเครือข่ายกันไว้ใน 4 จังหวัด ได้แก่ สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ นครปฐม และกาญจนบุรี ก็ให้ความสนใจสั่งซื้อชี้แคว้นนาเกลือไปใช้กับพืชผลทางการเกษตร ซึ่งได้ผลดี

2.4 ข้อจำกัดของนักวิจัยและทีมวิจัยในการทำวิจัย (วิธีเก็บข้อมูล)

ในกระบวนการเก็บข้อมูลของงานวิจัยคุณภาพเกี่ยวกับองค์ความรู้ท้องถิ่น ส่วนใหญ่เราจะใช้ความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์กับงานวิจัยในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของการเก็บข้อมูล และเป็นผู้ให้ข้อมูลกับงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่น โดยการใช้กระบวนการวิจัยจัดประชุมเวทีชาวบ้าน กำหนดประเด็นการเรียนรู้ร่วมกัน แต่ละขั้นตอนของการวิจัยและผู้วิจัยจะนำมาเสนอประเด็นให้เวทีช่วยกันคิดและช่วยกันระดมความคิดในเรื่องราวต่างๆ ซึ่งจะเป็นองค์ความรู้ประสบการณ์ที่แต่ละคนได้เคยทำมานำเสนอเรียนรู้กันในเวทีชาวบ้านการกำหนดประเด็นการเก็บข้อมูลชาวนาเกลือก็ใช้เวที

ชาวบ้านเป็นที่กำหนดประเด็น และมีการชี้แจงการลงไปเก็บข้อมูลแก่ชาวบ้านให้เก็บข้อมูลเอง และการได้มาซึ่งข้อมูลก็มีการนำข้อมูลมารวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยเสนอในเวทีประชุมทุกครั้ง

2.5 การเรียนรู้ของทีมวิจัย ศักยภาพที่เพิ่มขึ้น

สำหรับทีมงานวิจัยหลายคนที่เป็นข้าราชการ จะไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการทำนาเกลือ การเกิดซึ้นแตนนาเกลือ และเรื่องราววิถีชีวิตของชาวนาเกลือมากนัก แต่หลังจากได้ทำงานวิจัยเรื่องนี้แล้ว ทำให้ได้เรียนรู้เรื่องราวขั้นตอนของการทำนาเกลือ วัฒนธรรมของชาวนาเกลือ และผลิตผลจากนาเกลือ ซึ่งมีมากมายหลายอย่างที่ยังน่าสนใจ ค้นหาความรู้ต่อในเรื่องของการทำผลิตผลจากนาเกลือมาเพิ่มมูลค่า และเกิดการใช้ประโยชน์ให้มากกว่านี้จะทำให้วิถีชีวิตของคนนาเกลือมีรายได้เพิ่ม มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่านี้อีก

สำหรับทีมงานวิจัยที่เป็นชาวบ้าน จะเห็นได้ชัดว่ามีศักยภาพเพิ่มขึ้น มีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น มีการแสดงออกในลักษณะพัฒนาตนเองได้มากขึ้นจากเดิมที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก และไม่เป็นผู้นำที่แท้จริง กลับมีศักยภาพ กล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในการจัดเวที โดยช่วยเขียนแผนที่ความคิดเองได้ และกล้าเสนอความคิดที่ต่างออกไปจากเดิม แต่เป็นไปในทางสร้างสรรค์มากขึ้น มีความเชื่อมั่นว่างานวิจัยนี้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนได้จริง สามารถไปบรรยายและแสดงความคิดเห็นในงานวิจัยกำหนดทิศทางในการพัฒนากิจกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม และยังสามารถนำกระบวนการจัดเวทีชาวบ้านไปใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้มีการแสดงความคิดเห็นและรับฟัง นำมาวิเคราะห์แก้ปัญหาของชุมชนได้อีกด้วย และเป็นที่ยอมรับของชุมชนร่วมกันในการทำกิจกรรมร่วมกันเกิดการเข้าใจร่วมกัน สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น จากเดิมไม่ค่อยสามัคคีกัน อยู่กันแบบตัวใครตัวมันและปล่อยเวลาให้ว่างโดยเปล่าประโยชน์ ผู้นำก็ไม่กล้าทำ แต่มาวันนี้ผู้นำกล้าทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชนมากขึ้น

2.6 ข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับประเด็นวิจัย (ความหมาย ความสำคัญ) ที่พบจากงานวิจัย

ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยซึ้นแตนนาเกลือเป็นปัญหาของชาวนาเกลือมานานแล้ว เพราะชาวนาเกลือต้องจ้างแรงงานซูดเอาซึ้นแตนนาเกลือทิ้งไป เพราะถ้าไม่ซูดทิ้งไปจะทำให้เกลือที่ได้มีความสกปรก และจะทำให้การเกิดเกลือช้าลงลง เพราะซึ้นแตนนาเกลือจะลอยที่ผิวน้ำทำให้บังแสงแดดในขณะตากเอาเกลือ ทำให้ชาวนาเกลือขาดรายได้ ชาวนาเกลือจึงจำเป็นต้องซูดซึ้นแตนนาเกลือออกให้หมด และเมื่อซูดซึ้นแตนนาเกลือออกมาแล้วก็มีปัญหาเรื่องที่ดินของซึ้นแตนนาเกลืออีก บางครั้งก็ทิ้งลงคลองไป เพราะยังไม่ว่าจะนำไปใช้ประโยชน์อะไร บางคนที่ต้องการถมที่ก็จำใช้ซึ้นแตนนาเกลือไปถมที่บริเวณที่น้ำท่วมบริเวณบ้านหรือยุ้งเกลือ หรือถมเสริมคันนาเกลือให้สูงขึ้น

และจากการค้นหาภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีการนำซึ้นแตนนาเกลือไปใช้ประโยชน์พบว่ามีชาวนาเกลือนำซึ้นแตนนาเกลือไปใช้ประโยชน์กันหลายอย่าง แต่ไม่ได้นำไปใช้อย่างจริงจัง เพียงแต่ไม่รู้จะเอาซึ้นแตนนาเกลือไปทำอะไร ก็เลยนำไปกองไว้บริเวณบ้านบ้าง คันนาเกลือหรือยุ้งเกลือบ้าง และมีต้นไม้

ต่างๆ ขึ้นได้ หลังจากกองไว้ประมาณ 1 ปี ก็เลยมีการนำต้นไม้ที่ขุดไปปลูกในช่วงฤดูฝน ทำให้พืชผักไม้ผลเจริญงอกงามดี ส่วนที่น้ำที่แตดนาเกลือไปให้ปลากินก็เกิดจากการทิ้งที่แตดนาเกลือลงในลำคลอง แล้วมีปลากระบอก ปลาหมอเทศมากิน ขาวนาเกลือจึงนำไปให้ปลากิน และที่แตดนาเกลือที่กองไว้มีนกจากธรรมชาติมาคุ้ยเขี่ยกิน ขาวนาเกลือก็เลยนำมาให้ไก่กินบ้าง ไก่ก็ชอบกิน แต่ก็ไม่มีใครรู้ว่าทำไมปลานก หรือไก่กินได้ และจะมีอันตรายหรือไม่ก็ไม่มีใครรู้ ด้วยเหตุนี้เองคณะผู้วิจัยจึงได้ทำการค้นหา และศึกษาคุณสมบัติการใช้ประโยชน์จากที่แตดนาเกลือว่า มันน่าจะมีคุณสมบัติ มีคุณค่าอะไรและจะนำมาใช้ประโยชน์อย่างจริงจังได้อย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้กับขาวนาเกลือในการเพิ่มมูลค่า สร้างรายได้แก่ขาวนาเกลือได้อีกด้วย และเป็นการนำเอาองค์ความรู้ของการใช้ประโยชน์จากที่แตดนาเกลือของขาวนาเกลือแต่ละคนมาเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดองค์ความรู้กว้างขวางมากขึ้นในชุมชนและจากการจุดประกายความคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ถือว่าเป็นการศึกษาวิจัยจากเรื่องที่น่าจะเป็นปัญหาของผู้ร่วมวิจัยได้ และได้มาร่วมกันแก้ปัญหาของตนเองและนำไปใช้ประโยชน์กับตนเองและชุมชน เป็นการแก้ไขปัญหาโดยกระบวนการพึ่งพาตนเองอย่างแท้จริงในชุมชน โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ประสานความร่วมมือ ความคิด และการสร้างความหวังให้กับชุมชนในการค้นหาตนเอง องค์ความรู้ และกำหนดทิศทางในการแก้ปัญหาได้ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ท้องถิ่น และชุมชนใกล้เคียง ซึ่งคิดเป็นมูลค่ามหาศาล

2.7 ความร่วมมือจากการวิจัย ความสำคัญ ความจำเป็นในการวิจัยในลักษณะนี้ และข้อเสนอสืบเนื่อง

ความร่วมมือจากการวิจัย คณะทีมวิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากชุมชนขาวนาเกลือตำบลบางแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้ง 5 หมู่บ้านได้ร่วมกันในการจัดเวทีค้นหาเรียนรู้ร่วมกันในการวิจัย และยังได้รับการร่วมมือจากคณะวิทยาศาสตร์ ภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ในการวิเคราะห์ธาตุอาหารจากที่แตดนาเกลือ ได้รับการร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว มาร่วมเรียนรู้กับคณะวิจัย ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม ที่อนุญาตให้นายสรณพงษ์ บัวโรย เจ้าหน้าที่บริหารงานการเกษตร 6 เป็นผู้วิจัยในครั้งนี้ และได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 70 ที่ส่งอาจารย์สมบัติ บุตรบุญ และอาจารย์มนู บุญเสริม มาร่วมเป็นทีมวิจัยในครั้งนี้ และนำเอาประสบการณ์ความรู้มาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนต่อไป ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางแก้ว และกลุ่มยุวเกษตรกรบางแก้ว ในการร่วมเวทีวิจัยทุกครั้ง รวมทั้งช่วยเก็บข้อมูลจากขาวนาเกลือ

ความสำคัญและความจำเป็นในการวิจัยในลักษณะนี้ การศึกษาในลักษณะนี้ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะทำให้เกิดกระบวนการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นตนเอง โดยผู้ร่วมวิจัยเป็นชาวบ้านคนในชุมชนนั่นเอง มีการค้นหาปัญหาของตนเอง โดยใช้ภูมิปัญญาของคนในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้การรู้จักตนเองร่วมกัน คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง และทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง และสามารถกำหนดวิถีชีวิตของคนในชุมชนตนเอง ใน

ทิศทางที่รู้จักในการพึ่งพาซึ่งกันและกัน นำไปสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน ทำให้เกิดการเรียนรู้และคบหา ภาวดีความร่วมมือในการเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน และเรียนรู้การขอการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพขององค์ความรู้ท้องถิ่นอย่างนี้ ทำให้ชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้และแสดงออกซึ่งองค์ความรู้ที่คนในชุมชนมีความรู้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่เหมาะสม และสร้างสรรค์ในการอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยการพึ่งพาตนเองได้ซึ่งองค์ความรู้อย่างนี้ ถ้าเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณจะไม่มีโอกาสค้นพบ ฉะนั้นงานวิจัยเชิงคุณภาพขององค์ความรู้ท้องถิ่นแล้วยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสืบทอดให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสเรียนรู้การพึ่งพาตนเองโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาการดำเนินชีวิตได้

ข้อเสนอแนะ การสนับสนุนการวิจัยขององค์ความรู้ท้องถิ่นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาและสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสิ่งที่มีคุณค่าต่อการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการและใช้ทรัพยากรแบบพึ่งพาตนเอง และทำให้กระบวนการเรียนรู้รวบรวมองค์ความรู้จากคนในชุมชนเป็นองค์ความรู้ที่มีความหลากหลาย และเพิ่มความสมบูรณ์กับการสืบทอดการนำไปใช้ประโยชน์ของคนในชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณค่า และรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเกิดการห่วงแหน อนุรักษ์วัฒนธรรม ทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อคนรุ่นหลังต่อไป

2.8 ความครอบคลุมของผลการวิจัย เปรียบเทียบความหมายความสำคัญ แนวทฤษฎีในการวิจัย

งานศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แคะดนาเกลือ ต.บางแก้ว อ.เมืองฯ จ.สมุทรสงคราม เป็นงานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระในการวิจัยครอบคลุมตั้งแต่วิวัฒนาการการทำนาเกลือ ขั้นตอนการทำนาเกลือ วัฒนธรรมต่างๆ ของการทำนาเกลือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เป็นผลผลิตจากการทำนาเกลือ การใช้ประโยชน์จากชี้แคะดนาเกลือ ภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นในการนำชี้แคะดนาเกลือมาใช้ประโยชน์ ตลอดจนคุณสมบัติทางกายภาพ ชีวภาพ และผลการวิเคราะห์ทางเคมีของชี้แคะดนาเกลือ ทำให้เกษตรกรคนทำนาเกลือเห็นประโยชน์ เห็นความสำคัญของชี้แคะดนาเกลือในการนำมาใช้ประโยชน์ ตามทฤษฎีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในเรื่องการพึ่งพาตนเอง แบบเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างได้ผล ทำให้เกิดผลกระทบในการนำเอาสิ่งที่เหลือทิ้ง และเป็นปัญหามาใช้ให้เกิดประโยชน์มีมูลค่ามหาศาลทั้งยังทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน จังหวัดใกล้เคียงที่ประกอบอาชีพทำนาเกลือของประเทศไทยหลายจังหวัด ได้แก่ สมุทรสาคร เพชรบุรี ชลบุรี ปัตตานี ซึ่งสามารถสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ลดการนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศได้ระดับหนึ่งทั้งยังเป็นการพัฒนาคุณภาพของดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืชได้ตลอดไป และยังทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากชี้แคะดนาเกลือในรูปอาหารสัตว์ หรือยารักษาโรคได้ในอนาคต และที่เกิดประโยชน์มากที่สุดคือ ชุมชนได้มีโอกาสร่วมทำงานวิจัย และเรียนรู้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพอย่าง

สร้างสรรค์ ในการนำไปใช้ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันค้นหาสิ่งดีๆ ในสังคม และชุมชน เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2.9 แนวทางการปรับปรุงการแสวงหาความรู้ผ่านงานวิจัย

จากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพในการเรียนรู้สิ่งดีๆ หรือสิ่งที่เป็นปัญหา และภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือว่างานวิจัยลักษณะนี้มีประโยชน์มากสำหรับให้คนในชุมชนหรือนักวิชาการ ได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นภูมิปัญญา สิ่งดีๆ ในชุมชน และการพึ่งพาตนเองของคนไทย และเป็นงานวิจัยที่สามารถก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในวิถีชีวิตชุมชน ไม่ใช่เป็นการสมมติ หรืออ้างอิงในสิ่งที่ผ่านมาแล้วที่แตกต่างกัน ต่างสถานที่ ต่างเวลา ต่างสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น และต่างวัฒนธรรมกัน งานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นควรเป็นงานที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ประโยชน์ หรือสร้างสำนึกรักท้องถิ่น ภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่คิดได้ดี แต่คนรุ่นหลังไม่เข้าใจกลไกของบรรพบุรุษ จึงนำมาใช้ไม่เป็น และไม่สนใจ กลับไปสนใจความคิดของชนชาติอื่นๆ ทำให้เราเสียวัฒนธรรม และภูมิปัญญาดีๆ ของเราไปมากมาย จะเห็นได้จากการทำการเกษตรของพี่น้องเกษตรกรไทยในปัจจุบัน สมัยก่อนเราไม่เคยมีปุ๋ยเคมีใช้ เราก็ทำการเกษตรได้ แต่ต่อมามีชาวต่างชาตินำปุ๋ยเคมีมาขาย แล้วบอกว่ามันสามารถเร่งให้พืชผลโตเร็ว ให้ผลตอบแทนดี ระยะแรกที่เรานำมาใช้ก็ดีจริง เพราะในระยะแรกที่เรานำปุ๋ยเคมี สภาพดินเรายังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่ เพิ่มปุ๋ยเคมีเข้าไปอีกก็ทำให้พืชผลได้ธาตุอาหารมากขึ้น พืชก็โตได้ดี ต่อมาเกษตรกรเห็นว่าปุ๋ยเคมีสามารถเพิ่มผลผลิตได้จริง ก็ใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว ต่อมาก็เริ่มมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพโครงสร้างของดิน จุลินทรีย์ในดินเริ่มน้อยลง แต่ต้องใช้ปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ต้นทุนสูง ผลผลิตราคาตกต่ำ คุณภาพผลผลิตเริ่มมีสารตกค้างมาก ทำให้เกษตรกรไทยต้องถึงทางตัน และต้องกลับมาเรียนรู้วิถีทำการเกษตรแบบธรรมชาติ หรือเกษตรอินทรีย์กันมากขึ้น และงานวิจัยคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากขี้แควคดนาเกลือ ก็ถือเป็นองค์ความรู้หนึ่งในการนำสิ่งเหลือทิ้งเหลือใช้มาใช้ประโยชน์ทดแทนการนำเข้าปุ๋ยเคมี ทั้งเกษตรกรยังสามารถพึ่งพาตนเองได้ และรักษาโครงสร้างธรรมชาติของดินที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของพืช และพัฒนาคุณภาพผลผลิตได้ดีขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ และผลของการวิจัยก็นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชนโดยตรง

ในแนวทางปรับปรุงการแสวงหาความรู้ผ่านงานวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ควรให้โอกาสชุมชนได้เรียนรู้ และทำงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และประเทศไทยเราจะมั่นคงในที่สุด เพราะแต่ละท้องถิ่นจะมีภูมิปัญญา การพึ่งพาตนเองได้ และภูมิปัญญาไทยในแต่ละท้องถิ่นจะได้กระจาย และสืบสานสู่ลูกหลาน สร้างไทยให้เป็นไทย

(3) ผลกระทบกับการศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลือ

ทำให้คณะผู้วิจัยได้เรียนรู้ตั้งแต่ขั้นตอนต่างๆ ของการทำนาเกลือ และปัจจัยที่ทำให้เกิดชี้แตนนาเกลือในอันนาเกลือ พร้อมทั้งได้ศึกษาคุณสมบัติของชี้แตนนาเกลือทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ และผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางเคมีของชี้แตนนาเกลือ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลือ จากภูมิปัญญาอันหลากหลายและเกิดประโยชน์โดยตรงต่อเกษตรกรและผู้สนใจ ได้ทดลองนำชี้แตนนาเกลือไปใช้ประโยชน์

ทางด้านจิตสำนึกของคนในชุมชน ชี้แตนนาเกลือไม่ใช่ของที่ไม่มีค่าหรือขยะที่ต้องขุดทิ้งอีกต่อไป แต่กลับเป็นปุ๋ยที่มีประโยชน์ต่อเกษตรกร และมีมูลค่าสำหรับชาวนาเกลือ

ทางด้านความเคลื่อนไหวของชาวนาเกลือจากชี้แตนนาเกลือที่วันนี้ชาวนาเกลือไม่ต้องทิ้งอีกต่อไป ซึ่งแต่ก่อนต้องเสียแรงงานในการจ้างรถชี้แตนนาเกลือทิ้ง ปัจจุบันชาวนาเกลือเริ่มขุดชี้แตนนาเกลือใส่ถุงจำหน่ายได้แล้ว ซึ่งจำหน่ายถุงละ 10-20 บาท และกลุ่มเยาวชนเกษตรตำบลบางแก้วนำชี้แตนนาเกลือบดละเอียดผสมปุ๋ยหมักขายกันแล้วโดยเฉพาะปี 2546 นี้ ชี้แตนนาเกลือเริ่มไม่พอจำหน่ายให้กับเกษตรกร หลังจากที ลกว. นำเสนอขอขกรายการทีวี รายการคลื่นอนาคต และขอขกรายการวิทยุอีกหลายรายการ ขณะนี้ทางกลุ่มนักวิชาการอาจารย์มหาวิทยาลัย นักศึกษาก็เริ่มสนใจที่จะมาเรียนรู้เรื่องการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลืออีกหลายสถาบัน เป็นการพัฒนาแบบต่อยอด มีการนำชี้แตนนาเกลือไปวิเคราะห์เพิ่มเติม ซึ่งก็มีธาตุอาหารพืชอื่นๆ อีก คาดว่าในระยะยาวชี้แตนนาเกลือน่าจะมีการพัฒนารูปแบบการนำไปใช้ประโยชน์ด้านเป็นปุ๋ยชีวภาพได้มากขึ้น เพราะบางคนก็นำชี้แตนนาเกลือหมักทำเป็นปุ๋ยน้ำ และกำลังพัฒนาเป็นปุ๋ยอัดเม็ดเพิ่มคุณภาพไม้ผล และปรับโครงสร้างดินประเทศไทยให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เงินทองจะได้ไม่รั่วไหลออกต่างประเทศ การศึกษาวิจัยคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลือปรากฏว่า มีผู้สนใจมาเรียนรู้ศึกษาดูงานมากมายหลายคณะ ทั้งนี้ก็เพราะผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่พี่น้องทำนาเกลือในจังหวัดใกล้เคียงอีกหลายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการขยายผลและน่าจะเกิดประโยชน์การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมด้านการเกษตรในอนาคตได้อีกช่องทางหนึ่ง ทำให้เกษตรกรไทยพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ซึ่งเป็นผลกระทบในทางที่ดีในการพัฒนาการเกษตรและเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศชาติต่อไป

สำหรับผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัยขณะนี้ยังไม่มี ตลอดจนการต่อต้านจากภายในชุมชนและภายนอกชุมชนยังไม่มี

(4) ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการวิจัยและพัฒนา

4.1 ระดับบุคคล กลุ่มบุคคล ในระยะแรกที่เข้าร่วมเล่นอโครงการวิจัยคนแรกที่พบคือ อาจารย์ และนักวิชาการหรือนักวิจัย มีความจริงใจขนาดไหนที่จะเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้กระบวนการจัดทำโครงการวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่น มีจิตใจอยากให้ชาวบ้านในชุมชนชนบทค้นหางานวิจัยของชุมชนได้อย่างไร เข้าใจชุมชนมากน้อยแค่ไหน โดยเฉพาะบุคคลที่จะเข้ามาเป็นหัวหน้าทีมงานวิจัย หรือผู้ประสานงานวิจัยจะต้องเสียสละ มีความเข้าใจ มีความรู้จริงว่าจะทำอย่างไรที่จะชี้แจง ไม่ใช่ชี้้นำให้ชาวบ้านในชุมชนเห็นความสำคัญของงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่น ซึ่งเป็นงานวิจัยเพื่อวิถีชีวิตของตนเอง และวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง เพื่อการพึ่งพาตนเอง ในการดำเนินชีวิตตั้งแต่ในอดีต ในปัจจุบัน และอนาคตของลูกหลานของเขาเองได้ และเห็นความสำคัญของงานวิจัย และสนใจที่จะทำงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นกันอย่างจริงจัง ก็จะทำให้งานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นเกิดโจทย์ความต้องการของชุมชนได้มากขึ้น เราก็จะได้คุลย์องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชาติบ้านเมืองของเราอย่างแท้จริง

กลุ่มบุคคลที่เข้ามาเป็นผู้ประสานงานวิจัย ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ประสานงานได้ดีในทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน สร้างสายสัมพันธ์ที่ดี ให้กำลังใจผู้ทำงานวิจัย และช่วยเหลือองค์ความรู้ในกระบวนการจัดทำงานวิจัย การจัดอบรมให้ความรู้ การเชิญวิทยากรให้ความรู้ ชี้แจงตอนงานวิจัย การสรุปบทเรียนงานวิจัย ตลอดจนการจัดทำรายงานการวิจัยอย่างเป็นระบบ และให้ทีมงานจัดทำวิจัยได้เข้าใจกระบวนการวิจัย และการจัดทำงบประมาณอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดต่องานวิจัย แต่ไม่ได้นำเงินมาเป็นผลประโยชน์สำหรับงานวิจัย แต่ใช้เงินเป็นเครื่องมือนำไปสู่ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพเกิดองค์ความรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงของชุมชนนั้นๆ

4.2 ระดับชุมชน สังคม ควรมองในชุมชนที่มีความพร้อม มีความกระตือรือร้นของผู้นำชุมชน และความพร้อมของกลุ่มคนในชุมชน ในการร่วมค้นหาสิ่งดีๆ เพื่อชุมชน และวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่องานวิจัยที่ได้เป็นชุมชนหลัก หรือชุมชนนำร่อง ซึ่งถ้าได้ชุมชนที่มีความพร้อมก่อนในระยะแรก หรือชุมชนที่มีความต้องการอย่างแท้จริง ความสำเร็จของงานวิจัย และประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยย่อมเกิดขึ้นอย่างชัดเจน หลังจากงานเกิดผลงานสำเร็จแล้ว ก็ให้เกิดกระบวนการชุมชนเรียนรู้กันระหว่างชุมชน ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น อนาคตถ้าหลายชุมชนทำได้จริง สังคมก็จะเริ่มยอมรับ และเรียนรู้พัฒนาความสำเร็จซึ่งกันและกันต่อไปอย่างมีความสงบสุข และมีความเข้มแข็งของแต่ละชุมชน เพราะแต่ละชุมชนก็จะมีองค์ความรู้พึ่งพากันเองได้

ระดับนโยบาย จากความสำเร็จของงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่น งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ผ่านมานี้ ทำให้เห็นคุณค่าของคนในชุมชนอย่างมาก เพราะในขณะที่ไปเข้าร่วมเวทีค้นหาองค์ความรู้และทำงานร่วมกัน ทำให้เห็นช่องว่างในการทำงานของภาครัฐกับชุมชน แต่ละชุมชนจะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าประจำ

ดูแลรับผิดชอบแต่ละชุมชน แต่บางครั้งก็ขาดการเรียนรู้กันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชุมชนในทางสร้าง
สรรค์ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันประสานประโยชน์ แต่จะเห็นบทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐในระบบสั่งการ
ให้ชุมชนทำโน่น ทำนี่ กระบวนการในการรับฟังความต้องการ และปัญหาของชุมชนมีน้อย พอชุมชนมี
ปัญหาหรือความต้องการ ก็แนะนำไปหาหน่วยงานโน้น หน่วยงานนั้น ซึ่งบางครั้งก็ได้ผลดี บางครั้งก็ไม่
ได้ผล แต่กระบวนการที่จัดเวทีคุยกัน ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกัน กำหนดแนวทางพัฒนาร่วมกัน หรือแก้
ปัญหาร่วมกัน กำหนดแนวทางพัฒนาร่วมกัน หรือแก้ปัญหาร่วมกันยังมีน้อยมาก

ในการพัฒนาชนบท ในแต่ละชุมชนซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานอยู่แล้ว ทั้งสาธารณสุข
เกษตร พัฒนาชุมชน ศึกษาธิการโรงเรียน และอื่นๆ หน้าที่เผื่อระวัง ประสานงาน ให้คำแนะนำแก่ชาว
บ้านในแต่ละชุมชน แต่การเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับชุมชนยังไม่มี ถ้ามีการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มี
จิตใจ สนใจชุมชนจริงๆ ร่วมทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นงานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดการใช้
ทรัพยากรในชุมชนอย่างเกิดประโยชน์ แต่ไม่ทำลายทรัพยากร หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
ล้อมเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน ก็จะทำให้งานวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นเกิดประโยชน์มากขึ้น และเป็น
ประโยชน์ต่อประเทศชาติ และเป็นการใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างสร้างสรรค์

สุดท้ายนี้ต้องขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่สนับสนุนการวิจัยที่ให้โอกาสทีม
งานวิจัยศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้นัดคนาเกลือ ต.บางแก้ว อ.เมืองฯ จ.สมุทรสงคราม
ได้ทำงานวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ซึ่งทีมงานวิจัยทุกคนภูมิใจในผลการวิจัยครั้งนี้ เพราะเกิดประโยชน์ต่อ
ชุมชนอย่างแท้จริง นำไปใช้ได้จริง ไม่ได้เก็บบนหิ้งแน่นอน...

ภาคผนวก

**ประวัติผู้ร่วมจัดทำโครงการวิจัย
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ**

นายสรณพงษ์ บัวโรย
ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานการเกษตร 6
ประจำสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม
หัวหน้าโครงการวิจัย

บ้านเกิดอยู่บ้านท่าหวาย ตำบลบางหย่อง อำเภوتاข่าง จังหวัดเพชรบุรี บิดาชื่อนายทิม บัวโรย มารดาชื่อนางใบ บัวโรย ซึ่งปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่ ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรทำไร่มะนาว กกล้วยไข่ มะม่วง ขนุน พริก ถั่วพุด ฯลฯ อยู่ที่อำเภوتاข่าง จังหวัดเพชรบุรี นับถือศาสนาพุทธ เกิดวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2497 ปัจจุบันอายุ 48 ปี ฐานะเป็นเด็กช่วยพ่อแม่ทำไร่ ทำนา หาปลา

ประวัติการศึกษา

ประถมศึกษาปีที่ 1-4	โรงเรียนท่ากระเทียม
พ.ศ.2503-2506	อำเภوتاข่าง จังหวัดเพชรบุรี
ประถมศึกษาปีที่ 5-7	โรงเรียนบ้านท่าข่าง
พ.ศ.2507-2509	อำเภوتاข่าง จังหวัดเพชรบุรี
มัธยมศึกษาปีที่ 1-3	โรงเรียนท่าข่างวิทยา
พ.ศ.2510-2512	ตำบลท่าค้อย อำเภوتاข่าง จังหวัดเพชรบุรี

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเกษตร	วิทยาลัยเกษตรกรรมชุมพร
พ.ศ.2513-2516	อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
ปมก.เกษตร	วิทยาลัยเทคโนโลยีเกษตรกรรมบางพระ
พ.ศ.2519-2520	อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
พ.ศ.2524-2525	เข้าเรียนพิเศษนอกระบบ ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับวุฒิปริญญาตรี สาขาส่งเสริมเกษตรบัณฑิต

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2521	เริ่มรับราชการกรมส่งเสริมการเกษตร โดยเริ่มบรรจุงานครั้งแรกที่ สำนักงานเกษตรอำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม
พ.ศ.2523	ย้ายมารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประจำสำนักงาน เกษตรจังหวัดสมุทรสงครามจนถึงปัจจุบัน ตำแหน่งปัจจุบันเป็น เจ้าหน้าที่บริหารงานการเกษตร 6 หัวหน้างานพัฒนาสถาบันเกษตร รับผิดชอบงาน - พัฒนาสถาบันเกษตรกร - งานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร - เกษตรธรรมชาติและพลังงานยั่งยืน - งานอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง - งานเศรษฐกิจชุมชน - โครงการมหาวิทยาลัยภูมิปัญญาท้องถิ่นสมุทรสงคราม

ประวัติผู้ร่วมจัดทำโครงการวิจัย
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดคณาเกลื้อ

นายบุญปลอด เจริญฤทธิ์
ตำแหน่งประธานกลุ่มยุวชนเกษตรกร
ตำบลบางแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม
ทีมงานวิจัย

นายบุญปลอด เจริญฤทธิ์ เกิดวันพฤหัสบดีที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2509 ปัจจุบันอายุ 36 ปี บ้านเลขที่ 3 หมู่ 1 ตำบลบางแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม มีพี่น้องทั้งหมด 9 คน นายบุญปลอด เป็นบุตรคนที่ 8 บิดาชื่อ นายบุญรอด เจริญฤทธิ์ อายุ 80 ปี อาชีพทำนาเกลื้อ มารดาชื่อ นางบุญมี เจริญฤทธิ์ อายุ 78 ปี อาชีพทำนาเกลื้อ

ประวัติการศึกษา

ประถมศึกษาปีที่ 1-6	โรงเรียนเทศบาล 5 วัดป้อมแก้ว
พ.ศ.2517-2522	ตำบลแม่กลอง อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม
มัธยมศึกษาปีที่ 1-6	โรงเรียนศรีรัตนสมุทร
พ.ศ.2523-2528	ตำบลแม่กลอง อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์การปกครอง
ปัจจุบัน	กำลังศึกษาอยู่ที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประวัติการทำงาน

- ทำงานกับธนาคารอาคารสงเคราะห์
- ทำงานเป็นพนักงานขาย บริษัทไทยประกันชีวิต
- ทำอาชีพส่วนตัว
- ปัจจุบันทำนาเกลือ

รับผิดชอบงาน

พ.ศ.2539	เป็นคณะทำงานกลุ่ม J.C.
พ.ศ.2540	เป็นตัวแทนกลุ่มเยาวชนเกษตรนอกโรงเรียน
พ.ศ.2541	เป็นประธานกลุ่มยุวชนเกษตรกร ตำบลบางแก้ว อำเภอมือเืองฯ
พ.ศ.2542	เป็นรองประธานกลุ่มยุวชนเกษตรกรภาคตะวันตก
พ.ศ.2543	เป็นเลขานุการกลุ่มอนุรักษ์พันธุ์ไก่แจ้ จังหวัดสมุทรสงคราม
พ.ศ.2544	เป็นคณะกรรมการอนุรักษ์นกชายฝั่งในคลองหมีนหาร เป็นทีปรักษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลบางแก้ว

**ประวัติผู้ร่วมจัดทำโครงการวิจัย
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ**

**นายเรืองเดช เกิดจรงักษ์
ตำแหน่งกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว
ตำบลบางแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม
ทีมงานวิจัย**

บ้านเลขที่ 14 หมู่ 6 ตำบลบางแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม เกิดวันที่ 15 เมษายน พ.ศ.2500 ปัจจุบันอายุ 45 ปี นั้บถือศาสนาพุทธ อาชีพทำนาเกลือ บิดาชื่อ นายทน เกิดจรงักษ์ มารดา ชื่อ นางหวล เกิดจรงักษ์ ภรรยาชื่อ นางอร เกิดจรงักษ์ มีบุตร 2 คน บุตรคนที่ 1 ชื่อ นางสาวเกษกรินทร์ เกิดจรงักษ์ บุตรคนที่ 2 ชื่อ เด็กชายศรวุธ เกิดจรงักษ์

ประวัติการศึกษา

ประถมศึกษาปีที่ 1-7	โรงเรียนบ้านโรงกุ้ง
มัธยมศึกษาปีที่ 1-3	โรงเรียนศรีรัตนสมุทร
	ตำบลลาดใหญ่ อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม
มัธยมศึกษาปีที่ 4-6	โรงเรียนการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)

อดีต พ่อแม่เป็นคนตำบลนาโคก จังหวัดสมุทรสาคร ย้ายมาทำนาเกลือตั้งแต่ข้าพเจ้ายังไม่เกิด เกิดที่ตำบลนาโคก ไปโตที่ตำบลบางแก้วและอยู่มาจนถึงปัจจุบัน เริ่มเรียนที่โรงเรียนโรงกุ่ม (ปัจจุบันยุบไปแล้ว) จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนศรีทาสุมุทรจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ไม่ได้ศึกษาต่อ เนื่องจากไม่มีคนช่วยพ่อแม่ทำนาเกลือ จึงต้องอยู่ทำนาเกลือจนถึงปัจจุบัน และได้สมรสกับนางอร เกิดจรงค์ เมื่อปี 2524 ในปี 2525 ได้รับตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6 จนถึงปี 2542 ลาออกมาสมัคร อบต. และได้รับตำแหน่ง อบต. โดยได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านและตำบลมาตลอด

ประวัติการทำงาน

- เป็นกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว
- เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในตำแหน่งรองประธานกองทุนฯ
- เป็นกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ตำบลบางแก้ว
- เป็นกรรมการอนุรักษ์นกและสิ่งแวดล้อม ตำบลบางแก้ว
- เป็นแกนร่วมงานวิจัยเรื่องชีวิตคนนาเกลือ
- เป็นกรรมการศูนย์ส่งเสริมอาชีพ หมู่ที่ 6 ตำบลบางแก้ว

**ประวัติผู้ร่วมจัดทำโครงการวิจัย
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชีแอดดนาเกลียว**

นายสุริยา หรือประเสริฐ
ตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว
ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม
ทีมงานวิจัย

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

เกิดที่ หมู่ 6 ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่ออายุ 3 ปี ครอบครัวย้ายไปอยู่ตำบลนางตะเคียน อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม ไปทำอาชีพขึ้นตาล (สวนตาล) พ.ศ.2512 เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนลาดใหญ่สามัคคี ในอดีตก่อนไปโรงเรียนต้องขึ้นตาลก่อน 2-3 ร่อง ทำให้รู้ว่าอาชีพสวนตาลนั้นไม่ถนัดอย่างที่คิด ปี พ.ศ.2517 ครอบครัวจึงย้ายกลับบ้านเกิดหมู่ที่ 6 ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม จากเด็กสวนตาลชีวิตเปลี่ยนไป กลับมาเป็นเด็กน้ำเค็มอีกครั้ง กลับบ้านเกิดคราวนี้อายุ 12 ปี ได้รู้จักอาชีพใหม่ คือ อาชีพทำนาเกลือ และเริ่มทำอาชีพนี้ตั้งแต่ พ.ศ.2517 มาจนถึงปัจจุบัน พ.ศ.2524 อุปสมบทที่วัดป้อมแก้ว จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อทดแทนพระคุณพ่อแม่ พ.ศ.2534 ได้สมรสกับนางเบญจมาศ พ.ศ.2538 ได้สมัครเป็นสมาชิก อบต. สมัยแรก พ.ศ.2538 สมัครเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ปี พ.ศ.2540

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปี พ.ศ.2540ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พ.ศ.2541 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปี พ.ศ.2543 สมัยคร. อบต. รอบที่สอง พี่น้องหมู่ที่ 6 ยังให้ความไว้วางใจ ได้กลับเข้ามารับตำแหน่ง สมาชิก อบต.อีกสมัยปลายปี พ.ศ. 2542 ได้รู้จัก SIF และได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ SIF เรื่อยมา พ.ศ.2543 ได้รับตำแหน่งเป็น RC SIF จังหวัดสมุทรสงคราม RC SIF ภาคตะวันตก ได้เข้ารับการอบรมเป็น อ.ส.ค. ในปี พ.ศ.2543 ปี พ.ศ.2544 เป็นเลขานุการกองทุนหมู่บ้านโรงกุ้งจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งต่างๆ ดังนี้

- เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว (อดีตรองประธานสภา อบต.)
- เป็น อ.ส.ค. ของกรมคุ้มครองประเพณี
- เป็นเลขานุการคณะกรรมการการท่องเที่ยว ตำบลบางแก้ว
- เป็นเลขานุการคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจ ตำบลบางแก้ว
- เป็นประธานประชาคมตำบลบางแก้ว
- เป็นแกนหลักยุทธศาสตร์อนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งภาคตะวันตก
- เป็นแกนหลักยุทธศาสตร์อนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งจังหวัดสมุทรสงคราม
- เป็นคณะกรรมการกลุ่มอนุรักษ์นกและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งตำบลบางแก้ว
- เป็นแกนนำสื่อวิทยุชุมชนชายฝั่งสมุทรสงคราม
- เป็น RC SIF สมุทรสงคราม
- เป็น RC SIF ภาคตะวันตก
- เป็นคณะกรรมการมหาวิทยาลัยภูมิปัญญาท้องถิ่นสมุทรสงคราม
- เป็นที่ปรึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโรงกุ้ง
- เป็นคณะกรรมการการกีฬาของตำบลบางแก้ว
- เป็นแกนนำร่วมวิจัยโครงการวิจัยขับเคลื่อนาเกลือ ของ ส.ก.ว.
- เป็นเลขานุการกองทุนหมู่บ้านโรงกุ้ง (ปี 2544)
- เป็นประธานกองทุนหมู่บ้านโรงกุ้ง (ปี2545)
- เป็นกลไกชั่วคราวของ พอช.
- เป็นคณะกรรมการผู้สูงอายุสมุทรสงคราม

**ประวัติผู้ร่วมจัดทำโครงการวิจัย
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ**

นายสมทรง แสงตะวัน

เกิดวันที่ 2 มิถุนายน 2492 อายุ 53 ปี บิดาชื่อนายกล่อม แสงตะวัน มารดาชื่อนางผั้น
แสงตะวัน ภรรยาชื่อ นางถวิล แสงตะวัน มีบุตร 2 คน นับถือศาสนา พุทธ ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่
29/2 หมู่ที่ 3 ตำบลบางพรหม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม รหัสไปรษณีย์ 75120
เบอร์โทรศัพท์ 034-761985 / 09-8297100

จบการศึกษาสูงสุด วุฒิ	ปศ.สูง จาก วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
อาชีพที่ทำ อาชีพหลัก	รับราชการ / อาชีพรอง เกษตรกรรม
กิจกรรมที่ชอบ	ปลูกส้มโอขาวใหญ่
ความสามารถพิเศษ	เล่นดนตรีไทย

ความเป็นมาในอดีต ทำสวนส้มโอโดยใช้สารเคมี ปัจจุบันหันมาทำเกษตรแบบปลอดภัย

ตำแหน่งต่างๆในชุมชน

1. เกษตรกรดีเด่น
2. ผู้นำอาชีพก้าวหน้า
3. ครูภูมิปัญญาไทย
4. ประธานเกษตรกรธรรมชาติ จ.สมุทรสงคราม
5. ประธานกลุ่มผู้ปลูกและปรับปรุงคุณภาพส้มโอ ต.บางพรหม

รางวัลที่ได้รับ

1. เกษตรกรดีเด่น
2. ผู้นำอาชีพก้าวหน้า
3. ครูภูมิปัญญา

อาชีพและกิจกรรมที่ทำอยู่ปัจจุบัน

- ครู ร.ร.วัดบางพลับ อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม
- ทำสวนส้มโอไร่สารพิช
- ศูนย์การถ่ายทอดเกษตรไร่สารพิช

สถานะภาพในปัจจุบัน ครู ร.ร.วัดบางพลับ อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม

**ประวัติผู้ร่วมจัดทำโครงการวิจัย
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ**

นางนัญญา เพ็ชรพุ่ม

บ้านเลขที่ 1 หมู่ 6 ตำบลบางแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
เกิดวันที่ 1 พฤษภาคม 2512 ปัจจุบันอายุ 34 ปี อาชีพ ทำนาเกลือ
สมรสกับ นายศีกดา เพ็ชรพุ่ม มีบุตร 2 คน ชาย 1 คน หญิง 1 คน

ประวัติการศึกษา

ประถมศึกษาปีที่ 6	โรงเรียนวัดเทพประสิทธิ์คณาวาส
มัธยมศึกษาปีที่ 3	โรงเรียนวัดเทพสุวรรณราษฎร์วิทยา
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม (2528 – 2531)
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	โรงเรียนพณิชยการสยาม (2531 – 2533)
ปริญญาตรี	สถาบันราชภัฏเพชรบุรี (2536 – 2539)

ประวัติการทำงาน

ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ	2534
บัณฑิตอาสาประจำหมู่บ้าน	2541
นักศึกษากองทุนหมู่บ้าน	2542

**ประวัติผู้ร่วมจัดทำโครงการวิจัย
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ**

นายมนู บุญเจริญ

เกิดวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2493 อายุ 52 ปี ที่อยู่ 4 ม. 4 บ้านปรก อ.เมืองฯ
จ.สมุทรสงครามสถานภาพ สมรสแล้ว ภรรยาชื่อ นางนันทา บุญเจริญ
มีบุตร 2 คน คือ 1. นายศุภกิจ บุญเจริญ กำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันราชภัฏธนบุรี
2. นายณัฏพนธ์ บุญเจริญ กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ

การศึกษา

จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	โรงเรียนวัดคูสนามจันทร์
จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 7	โรงเรียนวัดช่องลมธรรมโชติ
จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	โรงเรียนศรัทธาสมุทร
จบการศึกษาชั้น ป.กศ. สูง	วิทยาลัยครูเพชรบุรี
จบการศึกษาชั้น กศบ.	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ปัจจุบัน รับราชการครู โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 70 (บ้านบางแก้ว)
ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7

**ประวัติผู้ร่วมจัดทำโครงการวิจัย
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ**

นายสมบัติ บุตรจุก

เกิดวันที่ 21 สิงหาคม 2493 ที่บ้านเลขที่ 16 หมู่ 2 ตำบลบางชันแตก อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม

เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนวัดบางชันแตก เข้าเรียนต่อที่โรงเรียนการช่างสมุทรสงคราม จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาต่อที่วิทยาลัยครูนครปฐม ได้รับวุฒิการศึกษา ป.ป. ต่อจากนั้นได้ศึกษาต่อด้วยตนเองโดยสมัครสอบชุด พ.ม. และศึกษาต่อปริญญาตรีที่สถาบันราชภัฏนครปฐม

เข้ารับราชการ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2515 ที่โรงเรียนสาคดใหญ่สามัคคี ชันจัดวา อัตราเงินเดือน 750 เป็นเวลา 5 ปี

วันที่ 13 มิถุนายน 2531 ได้ย้ายมาอยู่ที่โรงเรียนบ้านบางแก้ว ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 70 (บ้านบางแก้ว) จนถึงปัจจุบัน

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2538 ได้รับการปรับระดับตำแหน่งจากอาจารย์ 2 ระดับ 6 อัตราเงินเดือน 17,568 บาท เป็นอาจารย์ 3 ระดับ 8 อัตราเงินเดือน 17,760 บาท (คนแรกของจังหวัดสมุทรสงคราม)

การทำงาน ทำการสอนวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยสอนเกี่ยวกับอาชีพดังนี้ การปลูกพืช - ผักสวนครัว การเลี้ยงเป็ด ไก่ และนกสวยงาม ด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ชุมชนในตำบลได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การส่งเสริมด้านอาชีพประมงชายฝั่ง การทำนาเกลือ การเลี้ยงปูทะเล และการเลี้ยงหอยชนิดต่าง ๆ

สถานภาพครอบครัว สมรสกับนางมณฑา บุตรจ้อย รับราชการครูตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดปรกสุธรรมาราม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีบุตร – ธิดา 2 คน คือ

1. นางสาวกัญญา บุตรจ้อย ศึกษาต่อระดับปริญญาโท มศว. ประสานมิตร
2. นายปริญ บุตรจ้อย ศึกษาต่อคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยี
มหานคร

ปัจจุบันพักอยู่บ้านเลขที่ 25 หมู่ 2 ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
75110 โทรศัพท์ 034-751848, 01-9054624

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลือ
เรื่อง “การชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดทำโครงการ”

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2544

ณ.บ้านคุณสุรียา หรือประเสริฐ
ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

1. นายสรณพงษ์	บัวโรย	99/13 หมู่ 12 ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
2. นายสุรียา	หรือประเสริฐ	95/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
3. นายศักดิ์	เพชรพุ่ม	1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
4. นางณัฐยา	เพชรพุ่ม	1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
5. นายบุญประกอบ	เจริญฤทธิ์	3 หมู่ 1 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
6. นายเรืองเดช	เกิดจรงค์	3 หมู่ 1 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
7. นายทรงคุณ	ธนิกุล	151 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
8. น.ส.สุภารัตน์	พิพัฒน์พงษ์พะ	163 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
9. นางทองใบ	อัมมาร	63/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
10. นายณรงค์	อัมมาร	63/2 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
11. นายสุค	ชื่อนทอง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
12. นายวิเชียร	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
13. นายเชิดศักดิ์	นุ่นเนียน	159/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
14. นายไพบูรณ์	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
15. ต.ช.สราวุฒิ	เกิดจรงค์	14 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
16. นายมานิตย์	มังกรวงศ์	159/2 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
17. นางลำจวน	มังกรวงศ์	159/2 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
18. นายชื่อน	อึ้งขาว	90/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
19. นางสุธน	เพ็ญสว่าง	32/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้นัดดนาเกลือ
เรื่อง "การค้นหาเรื่องราวและปัญหาของนาเกลือ"
วันที่ 12 พฤศจิกายน 2544
ณ.บ้านคุณสุรียา หรือประเสริฐ
ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

1. นายบุญปลอด	เจริญฤทธิ์	3 ม. 1 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
2. นายสุรียา	หรือประเสริฐ	95/1 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
3. นายมนต์วี	สินทอง	79 ม. 9 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
4. นายอนันต์	กิจสมุทร	87 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
5. นายเอกราช	ขันวิท	13 ม. 7 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
6. นายช้อน	อึ้งขาว	90/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
7. นายวิจิต	คำรงค์ประเสริฐ	33/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
8. นายสรายุทธ	กิจเจริญ	74 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
9. นายพรหมพล	กิจสมุทร	102/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
10. นายศุภชัย	เลือพิทักษ์	88 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
11. นายวิชัย	คำรงค์ประเสริฐ	33/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
12. นายคนเล็ก	สินพิมพ์	14 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
13. นายไต้		33 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
14. นางสมพงษ์	อึ้งขาว	90/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
15. นายสุรัชย์	อึ้งขาว	90/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม

**รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ
เรื่อง "การออกแบบสำรวจข้อมูลการทำนาเกลือ"**

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2544

**ณ.บ้านคุณสุริยา หรือประเสริฐ
ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม**

1. นายบุญปรอด	เจริญฤทธิ์	3 หมู่ 1 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
2. นางอารมย์	พิพัฒน์พงษ์พะ	163 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
3. นายสรณพงษ์	บัวโรย	99/13 หมู่ 12 ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
4. นายณรงค์	อัมมาร	63/2 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
5. นางทองใบ	อัมมาร	63/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
6. นายเรืองเดช	เกิดจงรักษ์	3 หมู่ 1 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
7. นายเจตศักดิ์	นุ่นเนียน	159/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
8. นายไพฑูรย์	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
9. นายสุต	ช่อนทอง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
10. นายศักดิ์ดา	เพชรพุ่ม	1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
11. นายทรงคุณ	ธนิกุล	151 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
12. นายวิเชียร	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
13. นายมานิตย์	มังกรวงศ์	159/2 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
14. นางลำจวน	มังกรวงศ์	159/2 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
15. ต.ช.สราวุฒิ	เกิดจงรักษ์	14 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
16. นายช่อน	อื้อขาว	90/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
17. นางสุธน	เพ็ญสว่าง	32/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
18. นางบุญชู	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
19. น.ส.สุภารัตน์	พิพัฒน์พงษ์พะ	163 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
20. นายสุริยา	หรือประเสริฐ	95/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ
เรื่อง "การวิเคราะห์สถานการณ์ทำนาเกลือ"

วันที่ 26 ธันวาคม 2544

ณ.บ้านคุณสุรียา หรือประเสริฐ
ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

1. ศิริวรรณ	ตั้งบุญธินา	ผู้ช่วยผู้ประสานงาน สกว.
2. นายสรณพงษ์	บัวโรย	เจ้าหน้าที่บริหารงานเกษตร 6
3. นางศรีลา	ปิ่นแก้ว	แม่บ้าน
4. นางนงลักษณ์	จันทร์คง	แม่บ้าน
5. นางทองใบ	อัมมาร	แม่บ้าน
6. นางสุธน	เพ็ญสว่าง	แม่บ้าน
7. นางบุญชู	เพ็ญสว่าง	แม่บ้าน
8. ต.ช.เชิดศักดิ์	นุมนเย็น	เยาวชน
9. นายสราวุธ	ไฉ่แก่น	เยาวชน
10. นายวรพงษ์	ไฉ่แก่น	เยาวชน
11. นางสุต	ฉันททอง	แม่บ้าน
12. นายวิเชียร	เพ็ญสว่าง	เยาวชน
13. นายเรืองเดช	เกิดจรัลักษ์	คณะทำงานวิจัย
14. นายณรงค์	อัมมาร	คณะทำงานวิจัย
15. นายวิจิต	ดำรง	คณะทำงานวิจัย
16. นายสรวชัย	ลือประเสริฐ	คณะทำงานวิจัย
17. นายมานิตย์	มังกรวงศ์	คณะทำงานวิจัย
18. นายช่อน	ชีขาว	คณะทำงานวิจัย
19. นายสุรียา	หรือประเสริฐ	คณะทำงานวิจัย
20. นายบุญโปรด	เจริญฤทธิ์	ประธานกลุ่มเยาวชน
21. นายไพบูรณ์	เพ็ญสว่าง	เยาวชน
22. นางณัฐยา	เพชรพุ่ม	แม่บ้าน
23. นายสมพร	ผงเกิด	เยาวชน
24. นายประกิต	พันธ์นิล	เยาวชน
25. นายสมศักดิ์	หงษ์เจริญ	เยาวชน

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แควคณาเกลือ
เรื่อง "วางแผนเก็บข้อมูล"
วันที่ 13 มกราคม 2545
ณ บ้านคุณสุรียา หรือประเสริฐ
ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

1. นายสุรียา	หรือประเสริฐ	ผู้ร่วมวิจัย
2. นายมานิตย์	มังกรวงศ์	เกษตรนาเกลือ
3. นายวิจิต	ดำรง	เกษตรนาเกลือ
4. นายเหลือ	จันทร์คง	เกษตรนาเกลือ
5. นายร่อน	ธีธาว	เกษตรนาเกลือ
6. นางนงลักษณ์	จันทร์คง	เกษตรกลุ่มแม่บ้าน
7. นางทองใบ	อัมมาร	เกษตรกลุ่มแม่บ้าน
8. นางบุญชู	เพ็ญสว่าง	เกษตรกลุ่มแม่บ้าน
9. นางสุธน	เพ็ญสว่าง	เกษตรกลุ่มแม่บ้าน
10. นายมนตรี	สินทอง	เกษตรนาเกลือ
11. น.ส.วิไล	เพ็ญสว่าง	เกษตรนาเกลือ
12. นายบุญประกอบ	เจริญฤทธิ์	ผู้ร่วมวิจัย
13. นายณรงค์	อัมมาร	ผู้ร่วมวิจัย
14. นายสรณพงษ์	บัวโรย	พี่เลี้ยงงานวิจัย

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แตนนาเกลือ
เรื่อง "การวิเคราะห์ข้อมูลนาเกลือ"
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2545
ณ บ้านคุณสุรียา หรือประเสริฐ
ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

1. นางสุธนา	เพ็ญสว่าง	32/1 หมู่ 6 ต. บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
2. นางบุญชู	เพ็ญสว่าง	32 หมู่ 6 ต. บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
3. นายศักดิ์	เพชรพุ่ม	1หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
4. นางวิไล	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต. บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
5. นายเหลียง	จันทร์คง	30 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
6. นายวิเชียร	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
7. นายเรืองเดช	เกิดจรงักษ์	3 หมู่ 1 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
8. นายสันต์ชัย	ลือประเสริฐ	148 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
9. นายสุต	ช้อนทอง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
10. น.ส. สุมิตรา	กำจิต	77 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
11. นายเจ็ดศักดิ์	นุ่นเนียน	159/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
12. นายบุญโปรด	เจริญฤทธิ์	3 หมู่ 1 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
13. นายณรงค์	อัมมาร	63/2 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
14. นายสุรียา	หรือประเสริฐ	95/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
15. นายบุญเกิด	มังกรวงษ์	72 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
16. นางเรณู	มากสมพันธ์	95/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
17. นางเบญจมาศ	หรือประเสริฐ	95/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
18. นายโกมล	มังกรวงษ์	95/3 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ
เรื่อง "เสนอผลงานการวิเคราะห์ชี้แดดนาเกลือ"

วันที่ 5 มีนาคม 2545
ณ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 70

1. นายสุริยา	หรือประเสริฐ	95/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
2. นายสมบัติ	บุตรชัย	25 หมู่ 2 ต.บางช้าง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
3. นางมาลี	ชื่นจิตร	16 หมู่ 7 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
4. นายเรืองเดช	เกิดจรงค์	14 หมู่ 7 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
5. นายมนู	บุญเจริญ	4 หมู่ 4 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
6. นายบุญประกอบ	เจริญฤทธิ์	3 หมู่ 1 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
7. ผ.ศ. ณัฏฐา	วิริยะวัฒน์	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพฯ
8. นายศักดิ์สิทธิ์	หงษ์เจริญ	82/2 หมู่ 10 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
9. น.ส. วิไล	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
10. นายสนธยา	บัวงาม	54 หมู่ 7 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
11. นายฤทธิ์	มังกรวงษ์	76 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
12. นายมนตรี	มังกรวงษ์	76 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
13. นายไพบูรณ์	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
14. นายสรณพงษ์	บัวโรย	99/13 หมู่ 12 ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แสดดนาเกล็ด
เรื่อง "การใช้ภูมิปัญญาในการใช้ชี้แสดดนาเกล็ด"

วันที่ 15 พฤศจิกายน 2545

ณ.บ้านคุณสุริยา หรือประเสริฐ

ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

1. นายบุญปลอด	เจริญฤทธิ์	3 ม. 1 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
2. นายสุริยา	หรือประเสริฐ	95/1 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
3. นายมนตรี	สินทอง	79 ม. 9 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
4. นายเอกราช	ชินวิตร	13 ม. 7 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
5. นายศุภชัย	เสื่อพิทักษ์	88 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
6. นายชื่อน	อึ้งขาว	90/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
7. นายวิจิตร	คำรงค์ประเสริฐ	33/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
8. นายอนันต์	กิจสมุทร	87 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
9. นายวิรัช	คำรงค์ประเสริฐ	33/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
10. นายสรายุทธ	กิจเจริญ	74 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
11. นายพรรณพดล	กิจสมุทร	102/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
12. นายคนเล็ก	สินพิมพ์	14 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
13. นายไต้		33 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
14. นายสุรชัย	อึ้งขาว	90/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
15. นางสมพงษ์	อึ้งขาว	90/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชีแอดดนาเกลือ
เรื่อง "การพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้าน"
วันที่ 30 มีนาคม 2545
ณ.บ้านคุณสุรียา หรือประเสริฐ
ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

1. ผ.ศ. ณัฐญา	วิริยะวัฒน์	ภก. จษ.
2. น.ส. ศิริวรรณ	ตั้งบุญธินา	สกว. (วิจัยท้องถิ่น)
3. นายสรณพงษ์	บัวโรย	หัวหน้าโครงการ
4. นางสุนัน	เพ็ญสว่าง	หมู่ 6
5. นายบุญชู	เพ็ญสว่าง	หมู่ 6
6. นายสันชัย	ถือประเสริฐ	หมู่ 6
7. นายชัยน	อึ้งขาว	หมู่ 6
8. นายพยอม	เรืองรอง	อบต. หมู่ 7 ต.บางแก้ว
9. นายศักดิ์	เพ็ญพุ่ม	หมู่ 6
10. นายวิเชียร	เพ็ญสว่าง	หมู่ 6
11. นายเพ็ญรัตน์	เพ็ญสว่าง	หมู่ 6
12. นายเชิดศักดิ์	นุมนเนียน	หมู่ 6
13. นายสด	ชัยนทอง	หมู่ 6
14. นางวิสัย	เพ็ญสว่าง	หมู่ 6
15. นายบุญปลอด	เจริญฤทธิ์	ทีมงานวิจัย
16. นายจิรพันธ์	ชัยสุวรรณรักษ์	รจ. จศ.
17. นายสุรียา	หรือประเสริฐ	อบต. หมู่ 6
18. นายเรืองเดช	เกิดจรงค์	อบต. หมู่ 9
19. นายวิชุด	ดำรงประเสริฐ	

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ
เรื่อง "เวทีสรุปบทเรียน"
วันที่ 9 พฤษภาคม 2545
ณ บ้านคุณสุรียา หรือประเสริฐ
ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

1. นางณัฐยา	เพชรพุ่ม	1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
2. นายศักดิ์	เพชรพุ่ม	1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
3. นางสุธน	เพ็ญสว่าง	32/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
4. นางบุญชู	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
5. นายสุรียา	หรือประเสริฐ	95/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
6. นางศรีลา	ปิ่นแก้ว	4 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
7. นายณรงค์	อัมมาร	63/2 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
8. นางนงลักษณ์	จันทร์คง	32/2 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
9. นายวิชัย	ดำรงศรีประเสริฐ	33 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
10. นายชื่อน	อึ้งขาว	90/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
11. นายสรราชัย	ลือประเสริฐ	148 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
12. นายบุญโปรด	เจริญฤทธิ์	3 หมู่ 1 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
13. นางสาววิไล	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
14. นายวิเชียร	เพ็ญสว่าง	134 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
15. นายสมบัติ	บุตรจอย	25 หมู่ 2 ต.บางช้าง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
16. นายกล้าหาญ	พิพัฒน์พงษ์พูนะ	163 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
17. นายสุเทพ	ไพฑูรย์	12 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
18. น.ส.ชุติมา	ศรีเกษม	300 ต.แม่กลอง อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
19. น.ส.ธณัฐณา	ธรรมยุ	118/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
20. นางทองใบ	อัมมาร	63/1 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
21. นายพยอม	เรืองรอง	29 หมู่ 6 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวที
การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดคณาเกลือ
เรื่อง "การออกแบบสำรวจข้อมูลการทำนาเกลือ"
วันที่ 22 พฤศจิกายน 2545
ณ.บ้านคุณสุรียา หรือประเสริฐ
ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

1. นายสุรียา	หรือประเสริฐ	95/1 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
2. นายมนตรี	สินทอง	79 ม. 9 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
3. นายบุญโปรด	เจริญฤทธิ์	3 ม. 1 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
4. นายเอกราช	ขันนิต	13 ม. 7 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
5. นายศุภชัย	เลือพิทักษ์	88 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
6. นายวิจิต	ดำรงศรีประเสริฐ	33/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
7. นายอนันต์	กิจสมุทร	87 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
8. นายธีรอน	อิชาว	90/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
9. นายวิชัย	ดำรงศรีประเสริฐ	33/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
10. นายคนเล็ก	สินพิมพ์	14 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
11. นายสราวุธ	กิจเจริญ	74 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
12. นายไต้		33 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
13. นายพรรณพดล	กิจสมุทร	102/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
14. นางสมพงษ์	อิชาว	90/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม
15. นายสุรชัย	อิชาว	90/1 ม. 6 ต.บางแก้ว อ. เมืองฯ จ. สมุทรสงคราม

การจัดเวทีชาวบ้าน
โครงการศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ
ตำบลบางแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม

คุณสรณพงษ์ แกนนำของการวิจัย เป็นวิทยากรบรรยาย

รับประทานอาหารหลังเสร็จการประชุม

ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในเวทีประชุม

ในการดำเนินโครงการวิจัย การศึกษาคุณสมบัติและการใช้ประโยชน์จากชีตดัดนาเกลือได้สำเร็จไปด้วยดี คณะผู้ทำงานวิจัยต้องขอขอบคุณคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว และกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายประกอบ	แสงจันทร์	หมู่ 8	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว
2. นายอรรถ	อำไพวรรณ	หมู่ 2	รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว
3. นายบุญลือ	บุญคล้าย	หมู่ 5	เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว
4. นายโยธิน	ตันประเสริฐ	หมู่ 1	ประธานบริหาร
5. นายประเสริฐ	แสงจันทร์	หมู่ 8	รองประธานบริหาร
6. นายพยอม	เรืองรอง	หมู่ 7	รองประธานบริหาร
7. นายพนม	ไม้แก่น	หมู่ 1	สมาชิก อบ.ต.
8. น.ส. ทับทิม	พรมสุวรรณ	หมู่ 2	สมาชิก อบ.ต.
9. นายธง	มันมาก	หมู่ 3	สมาชิก อบ.ต.
10. นายสมาน	หาญกิจ	หมู่ 3	สมาชิก อบ.ต.
11. นายจวน	มีประเสริฐ	หมู่ 4	สมาชิก อบ.ต.
12. นายธานี	ศุภสาร	หมู่ 4	สมาชิก อบ.ต.
13. นายประยุทธ์	ช่วงเจ้า	หมู่ 5	สมาชิก อบ.ต.
14. นายสุริยา	หริอประเสริฐ	หมู่ 6	สมาชิก อบ.ต.
15. นายเรืองเดช	เกิดจรงค์	หมู่ 6	สมาชิก อบ.ต.
16. นายเอกราช	ชื่นจิตร	หมู่ 7	สมาชิก อบ.ต.
17. นายมนตรี	สินทอง	หมู่ 9	สมาชิก อบ.ต.
18. นายสุเทพ	นาตพลิ่ง	หมู่ 9	สมาชิก อบ.ต.
19. นายสนั่น	แสงจันทร์	หมู่ 10	สมาชิก อบ.ต.
20. นายสมบัติ	หวังเจริญ	หมู่ 10	สมาชิก อบ.ต.
21. นายอิทธิพล	บัวสง่า	กำนันตำบลบางแก้ว	
22. นายมานิตย์	นิลสาย	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1	
23. นายวิศิษฐ์	สิงโตทอง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2	
24. นายสมพร	สิริธรรม	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3	
25. นางสุภาวดี	นพแก้ว	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4	
26. นางบำเพ็ญ	ฉายศิริ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5	
27. นายสุเทพ	ชมพูนุช	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6	
28. นายประพันธ์	ชื่นจิตร	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7	
29. นายสุวรรณ	มีประเสริฐ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8	
30. นายเจริญ	แสงเครือ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 10	